

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

HET JURIDISCH LEVEN IN DE VERENIGDE STATEN VAN AMERIKA

« Les codes se font avec le temps, mais à proprement parler, on ne les fait pas. » (1)

Nergens is deze beroemde gedachte van Portalis méér waar dan in de Verenigde Staten, waar het juridisch systeem het resultaat is van een lange traditie die met de landing van de « Pilgrim Fathers » te Plymouth, in het begin van de 17° eeuw, een aanvang neemt. Deze eerste inwijkelingen, vooral politieke vluchtelingen, konden het absolutisme der Engelse vorsten niet meer verdragen. Vandaar het sterk republikeins karakter van de wettelijke instellingen der jonge kolonies op het Amerikaanse vasteland en de grote drang naar vrijheid, zowel op politiek als op godsdienstig gebied, die de eerste « Settlers » kenmerkte, en noodzakelijk naar de Amerikaanse revolutie en de uitroeping der onafhankelijkheid moest leiden. (2)

Al de officiële ambtenaren, zowel van de administratieve als van de gerechtelijke orde, worden nog steeds bij verkiezing en slechts voor korte tijd aangesteld, uit vrees voor een eventuele dictatuur. (3)

De korte diensttijd van de Amerikaanse ambtenaren in het algemeen enerzijds, en de avontuurlijke aard der bevolking anderzijds verklaart de buitengewone fluiditeit van het juridisch personeel in de Verenigde Staten. Men gaat heel gemakkelijk en dan ook dikwijls over van de magistratuur naar de politiek, de zaken, de balie of het hoger onderwijs en omgekeerd. Het ambt van openbaar ministerie in grote steden als New-York, Chicago of Los-Angeles, is veelal de springplank voor het gouverneurschap van de Staat (4); men ziet Universiteitsprofessoren die plots tot rechter benoemd worden in het Hof van Verbreking (5) en die vervolgens eventueel voorzitter worden van de Verenigde Staten (6). Weinig Amerikaanse juristen aanzien de magistratuur als een definitief of gesloten beroep, het is veelal de bekroning van een geslaagde carrière aan de balie of in de politiek. De veranderlijkheid van het juridisch leven heeft voor- en nadelen. De Amerikaanse rechters hebben vaak een groter ervaring van het zakenleven; daartegenover missen zij soms de hoge beroeps traditie die onze magistratuur doorgaans heeft gekenmerkt.

Met die veranderlijkheid, en om dezelfde redenen, gaat een buitengewone onafhankelijkheid gepaard van de individuele leden van de rechterlijke orde. Het beste

middel om de staatsmacht te neutraliseren is een sterke decentralisatie en een strakke scheiding der machten. Ieder rechter of lid van het Openbaar Ministerie is absoluut onafhankelijk en hoeft aan niemand rekenschap te geven, tenzij aan zijn kiezers. Er is geen Ministerie van Justitie, en het toezicht uitgeoefend door hogere hoven of rechtbanken bestaat enkel onder de vorm van beroep of verbreking. Deze onafhankelijkheid werd trouwens in de hand gewerkt door de geographische kenmerken van de Amerikaanse Republiek. In zulk jong en groot land als de eerste Verenigde Staten, waar elke dag talrijke nieuwe problemen oprezen, was het moeilijk en dikwijls onpractisch bij collega's of oversten te rade te gaan; daar ze veelal zeer ver af woonden en dientengevolge weinig afwisten van de plaatselijke toestanden elders (7).

Tegenwoordig zijn alle Amerikaanse schrijvers het eens om op een sterke hiërarchie aan te sturen, en een betere beroepsorganisatie voor te staan (8).

I. De Rechtsstudie in Amerika.

Ook hier heerst een grote diversiteit en onafhankelijkheid. In enkele Staten bestaat nog het oude Engels systeem om recht te studeren op het kantoor van een patroon; « Law reading » is echter aan het verdwijnen en een groeiend getal Staten eisen universitaire opleiding als vereiste tot het « Bar Exam » (9).

Tussen de faculteiten bestaat er een groot waardeverschil, en sommige grote advocatenfirma's zullen slechts gediplomeerden van Harvard, Yale of Columbia Law school aannemen.

Het Amerikaans hoger onderwijs wordt in twee grote afdelingen gesplitst: het « College » en de « Graduate School ».

Het « College » dat vier studie jaren bedraagt, leidt tot het diploma van Bachelor of Arts (B.A.) of Bachelor of Science (B.S.). Deze studiën, die wat hun wetenschappelijk peil betreft, met onze candidaturen overeenstemmen geven aan de jeugd een algemene vorming en een zekere sociale standing. « To be a College Graduate » is tegenwoordig een noodzakelijk vereiste voor alle vooraanstaande beroepen. Men gaat naar het « College », vooral in zulke befaamde instellingen zoals Yale, Princeton en Harvard, omdat vader er geweest is en men aldus zeker is, door klasgenoten of leden van de Universiteitsclub, in het leven geholpen

te worden. Lid te zijn van de Harvardclub te New York is reeds een sociale etiket van belang.

De grote universiteiten zijn dan ook heel streng in hun aannemingspolitiek, daar het getal kandidaten altijd datgene van de uitverkorenen ver overtreft. De universiteit selecteert de kandidaten op de basis van hun middelbare studiën en van een maturiteitsproef die gewoonlijk uit een persoonlijk interview bestaat.

Familiale redenen hebben natuurlijk ook hun invloed, en zo erft men om zeggens, in bepaalde oude families het recht om naar Yale of Princeton te gaan.

Het «College»-geld en de verblijfkosten zijn zeer hoog (10); maar daar de universiteit over een groot aantal studiebeurzen beschikt, werkt dit niet te nadele van de minder begoede studenten.

Verder tracht men ook het studentenkorps geografisch in evenwicht te houden, opdat alle Staten vertegenwoordigd zouden zijn.

Enkel een klein gedeelte van de «College graduates» gaan over naar de «Graduate Schools», d.w.z. de echte faculteiten, waar men zich in een bepaald beroep verder specialiseert. Alle grote universiteiten hebben een Faculteit van Godgeleerdheid «Divinity School», Geneeskunde «Medical School», Rechtsgeleerdheid «Law School», Opvoedkunde «School of Education», Handel «Business School», en van Kunsten en Wetenschappen «Arts and Sciences», in welke laatste alle wetenschappen, van journalistiek af tot sterrekunde toe, en alle kunsten, van bouwkunde af tot muziek toe, gedoceerd worden.

Hier wordt de selectie in de grote universiteiten nog strenger doorgevoerd en uitsluitend op intellectuele basis verricht. Academische onderscheiding is de «conditio sine qua non» om aan een goede faculteit aangenomen te worden, en tegenwoordig moeten alle kandidaten voor de Harvard Law School een ingangstest doormaken (11).

Het programma van de rechtsgeleerde faculteit is verdeeld over drie studie jaren.

De «colleges» van het eerste jaar, zijn verplicht voor alle studenten, en omvatten de burgerlijke procedure (Civil Procedure), de contracten, het strafrecht en de strafvordering (Criminal Law) het zakenrecht (Property I) de burgerlijke aansprakelijkheid (Torts).

Al deze colleges beslaan drie uur per week het ganse jaar door. Wekelijks vergaderen de eerste-jaarsstudenten in kleine groepen onder leiding van een teaching fellow, om er de colleges onder elkaar te discussiëren. Dit groepwerk, dat onlangs te Harvard werd ingevoerd, wordt niet opgevat als een loutere repetitie maar wel als het bijbrengen en het aanleren van een nieuwe techniek.

Het tweede jaar laat de student meer vrijheid om zich te specialiseren. Als verplichtte colleges heeft hij, boekhouding (Accounting), administratief Recht, handelsrecht (Commercial Law), constitutioneel recht, Vennootschapsrecht, (Corporations), zakenrecht II en trusts; als vrije colleges mag hij kiezen tussen de Amerikaanse rechtsgeschiedenis, het vergelijkend recht (Frans, Zwitsers en Duits burgerlijk recht) het Sovjet recht, de wijsbegeerte van het recht, de wetgevende techniek of een college over Wereldorganisatie.

Het programma van het derde jaar wordt volledig vrij gekozen, uitgenomen wat betreft het fiscaal recht (Taxation), dat voor iedereen verplicht wordt gesteld.

Alle derde-jaarsstudenten moeten zich inschrijven voor 24 semesteruren college of seminariewerk, te kiezen onder de volgende vakken:

zeerecht, (Admiralty), internationaal privaatrecht, (Conflict of Laws), vennootschapsrecht II (meer uit-

gebreid college dan in het tweede jaar), rechten van de schuldeiser (Creditors' Rights), personenrecht (Domestic Relations), «Equity», techniek van de bewijsvoering (Evidence), Federal recht (Federal Jurisdiction), staatsordening van het economisch leven (Government Regulations of Business), verzekeringsrecht, internationaal publiek recht, arbeidswetgeving, (Labor Law), stadsrecht (Municipal Corporations), voorrechten en hypotheek (Suretyship), en onrechtmatige mededinging, (Unfair Competition).

Daarenboven mogen alle derde-jaarsstudenten tot 6 semester uren in een andere faculteit volgen.

Deze grote vrijheid die aan de student gelaten wordt, om hem toe te laten zich te specialiseren in een bepaald vak, is niet zo gevaarlijk als men wel zou denken, daar elke student zijn programma moet laten goedkeuren door de Professor-Studiemeester van zijn jaar.

Elke derde jaarsstudent moet verder een korte verhandeling opstellen (written Requirement), die meetelt voor zijn einduitslag. Dit schriftelijk werk is een uitstekend systeem om zich de techniek der juridische opzoeken eigen te maken, en om een ingewikkeld juridisch probleem klaar en met nauwkeurigheid uiteen te zetten en te behandelen.

Het is overigens een goede voorbereiding voor het later professioneel leven.

De techniek van het onderwijs in de rechtsgeleerdheid vertoont dezelfde kenmerken als het Anglo-Amerikaanse rechtssysteem zelf (caselaw-system). Het is vooral concreet en gericht op de oplossing van bepaalde gevallen. Er bestaan geen uitgebreide boekwerken gewijd aan de studie van de algemene beginselen, maar wel verzamelingen van rechtsspraak en eventueel van ander materiaal volgens een zekere orde gerangschikt (Case-Books).

Gedurende het college vraagt de professor aan zijn studenten om dat materiaal aan de klasgenoten uit te leggen en het te commentaren. De professor leidt de discussie die dikwijls zeer levendig is.

Alle studenten maken ook deel uit van «Law clubs», die in tornooien tegen elkander pleiten, waarvan het eindkampioenschap door rechters van het Hoogste Hof der Verenigde Staten wordt beslist.

Eindoverwinnaar te zijn van de «Ames Competition» in Harvard bv. is een zeer grote academische eer, die ook voor de verdere loopbaan van de finalisten van belang is.

De meest begaafde studenten zijn werkzaam aan de publicatie van een juridisch tijdschrift, dat in Harvard de «Harvard Law Review» wordt genoemd en als een der beste juridische tijdschriften van de Anglo-Amerikaanse wereld wordt aanzien. De hoofdartikelen komen van buitenstaanders maar de andere bijdragen zijn van de hand der studenten zelf, die volledig onafhankelijk van de faculteit werken. Lid te zijn van de «editorial staff» van de «Law Review» is niet alleen een van de meest begeerde onderscheidingen maar ook een zekere waarborg voor een schitterende toekomst; het volstaat de lijsten na te gaan van de hoge ambtenaren en grote meesters van de balie om zich daarvan te vergewissen.

De leiding van een bureel voor kosteloze raadplegingen is een ander activiteit die de studenten onder de leiding van een praktiserend advocaat op zich nemen.

Meest alle studenten leven samen in «Halls»; en leiden dank zij hun sociale clubs, een evenwichtig studieleven. Over het algemeen wordt de studie in de bibliotheek verricht, die in Harvard, een der rijkste juridische collecties ter wereld omvat.

Alle examens geschieden schriftelijk en duren drie

uren per vak; ze betreffen uitsluitend de oplossing van concrete problemen; het zijn veelal zaken waarover reeds door een rechtbank werd beslist, en die een weinig gecamoufleerd zijn geworden.

Dikwijls zijn er zes vragen waarvan de laatste facultatief is en dient om de beste kandidaten te schiften.

Na het geslaagd afleggen van hun drie studie jaren krijgen de studenten de graad van Baccalaureus in de Rechten « Bachelor of Laws », die hen zal toelaten een streng balie-examen af te leggen in de Staat waar zij hun ambt wensen uit te oefenen.

Studenten die zich willen specialiseren met het oog op hoger onderwijs of hogere staatsambten, doen nog een jaar of twee « graduate » studies. Het academisch statuut van de graduate student is veel vrijer, en hij kiest zijn specialiteit onder het toezicht van de voorzitter van de « graduate » studiën (Chairman of the Committee on Graduate Studies).

De academische vereisten om aangenomen te worden als « regular graduate » student zijn merkkelijk hoger dan voor het Baccalaureaat; gewoonlijk worden vreemde studenten enkel op de proef aangenomen tot ze een volle termijn hebben gewerkt en hun eerste examens met onderscheiding hebben afgelegd. « Graduate » studenten volgen weinig colleges, doch integendeel vooral seminaris waar in kleine groepen met betrekking tot speciale problemen onder de leiding van een professor wordt gewerkt. Deze seminaries worden in een zeer gemoedelijke atmosfeer gehouden en zijn intellectueel gesproken heel vruchtbaar.

De « graduate » student heeft de keus onder de volgende seminaries: Bijzondere Problemen van het Administratief Recht, Rechtsgeschiedenis, (bv. verhouding tussen Kerk en Staat gedurende de Coloniale periode), Antitrust Recht, Vergelijkend Recht, Bijzonder Problemen van het Internationaal Privaat Recht, van Constitutioneel Recht, Financiering van Verenigingen, Criminologie, Staatscontracten, Verzekeringen, Problemen van Internationaal Publiek recht, van Sociale Energie, Bijzondere Problemen van de Wijsbegeerte van het Recht, van Zakenrecht, van Fiscaal recht, en van Wereldorganisatie.

Om al deze colleges en seminaries te houden, telt de Rechtsgeleerde Faculteit van Harvard 54 leden die zich hoofdzakelijk aan het onderwijs wijden, en in het gebouw van de Faculteit werken.

Deze « graduate » studiën leiden, samen met een proefschrift, tot de graad van « Master of Laws » L.L.M. of « Doctor of Juridical Science » — (S.J.D.), naar gelang de tijd en de academische onderscheiding.

II. De Amerikaanse balie.

Niemand wordt aan een balie aangenomen zonder eerst een balie examen (Bar-exam) te hebben afgelegd dat van staat tot staat verschilt en tamelijk ingewikkeld is. In sommige staten duurt deze proef twee dagen.

Amerikaanse advocaten werken over het algemeen in samenwerking, en in de grote centra bestaan echte advocatenfirma's, die bij de naam van hun stichter of van hun voornaamste medewerkers gekend zijn.

Zo zijn er te New York sommige « firms » die tot honderd leden tellen, onderverdeeld in « Senior partners », « Junior partners » en « Associates ».

Jonge juristen worden na hun studiën door een firma opgenomen die hun onmiddellijk een waardig bestaan verschaft.

Vele firma's zijn gespecialiseerd, en de beste advo-

caten pleiten nooit, maar doen vooral aan preventief recht; voor hen is een proces een nederlaag en het bewijs dat men zich ergens vergist heeft.

Daar het ambt van notaris in Amerika niet bestaat (12) is de professionele activiteit van een advocaat veel ruimer dan bij ons en is hij ook veel meer gemengd in het zakenleven.

Het belang van de leiders van die grote advocatenverenigingen (Wall Street lawyers) kan maar moeilijk onderschat worden, zij zijn immers de raadgevers van de belangrijkste banken en ook van de Regering.

III. De Rechterlijke inrichting. (13)

Het politiek stelsel der Verenigde Staten maakt een dubbele rechterlijke organisatie noodzakelijk: het federaal stelsel en de rechterlijke inrichting der individuele staten.

A. Het Federaal Stelsel. (13)a.

Het federaal stelsel gelijkt meer op onze rechterlijke organisatie en is relatief eenvoudig vergeleken bij de inrichting der verschillende staten.

Het dagtekt van de onafhankelijkheid der eerste Staten, en de hoofdbeginselen ervan zijn door artikel drie van de Amerikaanse grondwet geregeld.

De Constituerende Vergadering was verdeeld in twee partijen, de federalisten, die voorstanders waren van een sterke federale centralisatie (14), en de vertegenwoordigers van een grotere autonomie der verschillende Staten (15).

Iedereen voelde wel de noodzakelijkheid van federale gerechtshoven, om de eenheid der interpretatie van de Grondwet en van andere federale wetten te waarborgen, alsook om de gedingen tussen de verschillende Staten en hun burgers in volle onpartijdigheid te beslechten. Men was het echter niet eens nopens de uitgestrektheid van de federale jurisdictie (16). Eindelijk wonnen de federalisten het pleit, en het is ongetwijfeld grotendeels te danken aan de samenbundende kracht van een sterke federale rechterlijke inrichting dat de Verenigde Staten samen zijn gebleven en dat zij hun tegenwoordige stevigheid verkregen.

De jurisdictie van de federale hoven en rechtbanken is zeer breed en wordt met het groter wordend volume van de federale wetgeving, steeds uitgebreider.

1. De federale rechtsmacht is bevoegd voor alle zaken die betrekking hebben op de Amerikaanse Grondwet, op de federale wetten en verdragen; zulks omvat o.a. alle gedingen nopens grondwettelijke vrijheden, — en die zijn buitengewoon talrijk — (17), nopens de handel tussen de Staten (Commerce clause), de post — die federaal ingericht is — het federaal fiscaal stelsel, de faillissementen en maritieme zaken.

2. De federale rechtbanken zijn ook bevoegd voor alle gedingen waarbij de Amerikaanse Staat partij is, of waar één der Staten van de Unie of burgers van verschillende staten betrokken zijn (Diversity clause).

De federale rechterlijke hiërarchie omvat een Hoogste Hof (Supreme Court), elf Beroepshoven (Circuit Court of Appeals) en 84 districtsrechtbanken (District Courts).

Het Hoogste Hof. (The Supreme Court of the United States).

Dit Hof zetelt te Washington en is de hoogste rechterlijke instantie van de Verenigde Staten. Het personeel omvat een voorzitter (the Chief Justice) en

acht rechters (Associate Justice), (17)b benoemd voor het leven door de Voorzitter der Verenigde Staten, na bevestiging door de Senaat. Deze benoemingen zijn van het hoogst politiek belang, gezien dit Hof sedert de beroemde beslissing in *Marbury v. Madison* (18), ter gelegenheid van individuele geschillen, over de grondwettelijkheid van wetten en besluiten oordeelt. Zo heeft een ultra-conservatief Hof, gedurende lange jaren, de «New Deal» wetgeving van President Roosevelt gesaboteerd. Dit ging zo ver, dat Roosevelt er zelfs aan gedacht heeft het Hof volledig te hervormen. Dit werd echter niet nodig toen de oude rechters de ene na de andere overleden en door meer progressieve elementen vervangen werden.

Het Hoogste Hof is in eerste aanleg bevoegd in alle zaken waarin vreemde diplomatieke agenten betrokken zijn, of wanneer een Staat partij is (19).

In beroep hoort het Hoogste Hof :

1. rechtsstreekse beroepen van de districtrechtbank die federale wetten ongrondwettelijk hebben verklaard; (19)a

2. beroepen van de federale beroepshoven over de grondwettelijkheid van een staatswet, of over een conflict tussen een federale wet en een staatswet, of in geval van onenigheid in rechtsspraak tussen verschillende federale beroepshoven; (19)b

3. beroepen van de Hoogste Hoven van de Staten; in de gevallen waarin een federale wet of verdrag ongrondwettelijk werd verklaard. (19)c

Gezien het altijd stijgend getal zaken, oefent het Hoogste Hof een discretionaire macht uit, door middel van een «writ of certiorari», over het al dan niet aannemen der beroepen (20), of vragen tot herziening.

Aldus heeft het Hoogste Hof de uiteindelijke controle over de (review) interpretatie van de Amerikaanse Grondwet, van de federale wetten en verdragen, en zelfs over de wetten der verschillende Staten.

Deze uitgebreide bevoegdheid van het Hoogste Hof is het werk geweest van grote rechters als daar zijn : Chief Justice Marshall en Taney, die, als voorstanders van een sterke federale eenheid de grondwet in de breedste zin hebben uitgelegd (21).

Het openbaar ministerie bij het Hoogste Hof wordt waargenomen door een «Attorney-General», die door de Voorzitter van de Verenigde Staten voor een ambtstijd van vier jaar benoemd wordt. Zijn ambt is echter heel verschillend van dit van onze Procureur-Generaal; hij is de officiële raadgever van de Staat, en komt het standpunt van de Staat voor het Hof verdedigen in gedingen waarin de Staat enig belang heeft.

De federale beroepshoven. (Circuit Court of Appeals) (21)a

Deze hoven werden ingesteld bij een wet van 1891, om de zware taak van het Hoogste Hof te verlichten. Elk beroepshof bestaat uit een minimum van drie rechters, die eveneens voor het leven door de Voorzitter der Verenigde Staten benoemd worden.

Ze horen de beroepen in alle federale gedingen, die door de districtsrechtbanken beslecht zijn geworden.

De federale districtrechtbanken (Federal District Courts) (21)b

Het zijn de rechtbanken van eerste aanleg van het federaal stelsel. Ze zijn bevoegd in alle federale zaken

en met betrekking tot het federaal «probation»-stelsel of toezichtstelsel over alle veroordeelden die door een federale overheid in voorlopige vrijheid werden gesteld.

Verder zijn de districtrechtbanken ook belast met de laatste procedure en het verlenen van de Amerikaanse nationaliteit aan vreemdelingen.

Het openbaar ministerie wordt waargenomen door een «U.S. District Attorney», die door de Voorzitter der Verenigde Staten voor een termijn van vier jaar benoemd wordt.

Hij wordt bijgestaan door «Assistents» die hij zelf uitkiest onder de toezicht van de «Attorney General». Hij is de officiële advocaat van de Staat, wordt niet aanzien als lid van de magistratuur, en pleit aan de balie op gelijke voet met advocaten.

Alle zaken, zowel strafrechtelijke (21)c als burgerlijke (22), mogen voor een jury behandeld worden, het «Judicium parium» wordt immers door het zesde en het zevende amendement van de Amerikaanse Grondwet gewaarborgd. Tegenwoordig echter ver-zaken heel wat partijen aan dit recht, dat overigens buitengewoon tijdrovend is.

B. De Rechterlijke Inrichting der verschillende Staten.

Alle Staten hebben hun eigen juridisch apparaat dat verschilt van Staat tot Staat, en waaraan ieder traditioneel zeer gehecht blijft. Het juridisch panorama binnen de grenzen der verschillende Staten vertoont een grote menigvuldigheid van hoven en rechtbanken die maar zeer losjes met elkaar verbonden zijn en dikwijls dubbel gebruik vormen.

Niettegenstaande dit op eerste zicht tamelijk verward visioen, is het toch enigszins mogelijk een algemene lijn in de verschillende Staten te bespeuren.

Bijna overal vindt men onder verschillende benamingen een hoogste hof dat de beroepen hoort, somtijds een of verschillende beroepshoven en rechtbanken van eerste aanleg, die verdeeld zijn in vier secties, burgerlijke, strafrechtelijke, equity en probation afdeling; eindelijk, lagere rechtbanken of vredegerichten met uiterst beperkte bevoegdheid.

Het Hoogste Hof. (The Supreme Court)

Dit Hof hoort de beroepen van lagere rechtbanken, en zetelt bovendien in eerste aanleg in tuchtzaken ten laste van de leden van de balie of van de hogere administratie. Deze procedure wordt echter uiterst zelden gebruikt.

In beroep onderzoekt het Hoogste hof alleen maar rechtspunten, materiële feiten, waarover door lagere rechtbanken werd beslist blijven onveranderd tenzij zij als een juridische quaestie kunnen voorgesteld worden.

Het Hoogste Hof bevestigt, d.w.z. verworpt de middelen van de beroeper (exceptions overruled), of verbreekt het vonnis van de lagere jurisdictie, d.w.z., aanvaardt de middelen van de beroeper (exceptions sustained), in welk geval de zaak *somtijds* terug wordt verwezen voor een nieuwe behandeling.

In sommige Staten, zoals in het Massachusetts bv. heeft het Hoogste Hof een bijzondere grondwettelijke bevoegdheid: brengt op vraag van de wetgevende lichamen advies uit over de grondwettelijkheid van sommige aanhangige wetsvoorstellen.

In beroep onderzoekt het Hoogste Hof *gewoonlijk* maar rechtspunten; materiële feiten, waarover door lagere rechtbanken werd beslist, blijven onveranderd tenzij zij als een juridische quaestie kunnen voor-

gesteld worden of *in sommige uitzonderlijke gevallen*.

Het Hoogste Hof bevestigt of *hervormt* (reversed) het vonnis van de lagere jurisdictie, in welk geval de zaak *soms* terug wordt verwezen voor een nieuwe behandeling (new trial granted).

De procedure voor het Hoogste Hof is tamelijk eenvoudig:

Het Hof oordeelt over de bundel en de schriftelijke besluiten der partijen. De pleidooien zijn kort en zakelijk (in Mass. mag elke advocaat 30 minuten pleiten).

De zittingen worden voorgezeten door de Voorzitter van het hof, geholpen door al de rechters van het hof. Zij worden gevolgd door beraadslagingen waar de verschillende zaken aan de aanwezige rechters worden uitgedeeld.

Elke rechter maakt een ontwerp van vonnis, waarin hij de rechtspraak ontleedt (opinion), dat hij op het einde van de maand aan zijn collega's voorleest.

Het ontwerp wordt vonnis na goedkeuring bij meerderheid van stemmen, maar ieder rechter heeft het recht in een «dissenting opinion» de redenen aan te geven waarom hij met de zienswijze van de meerderheid niet akkoord gaat. Sommige van de grootste Amerikaanse rechters hebben met hun «dissenting opinions» een grote invloed gehad op de evolutie van het Amerikaans recht (23).

Over het algemeen zijn de vonnissen van de Amerikaanse hoven heelwat langer en gedetailleerd dan bij ons. De zaak wordt er eerst heel concreet voorgesteld (24), en dan in het licht van de ganse rechtspraak behandeld. Als de zaak eenvoudig is of identiek met een andere beslissing, wordt enkel het vonnis gegeven zonder verdere commentaar.

Op het einde van ieder rechterlijke termijn worden de «opinions» door de griffier (reporter) verzameld en in boekvorm gepubliceerd (Official Reports of the decisions of the Supreme Judicial Court of Mass. bv.).

Deze verzamelingen van vonnissen vormen de hoofdbron van het recht van die Staat; het zijn onontbeerlijke werktuigen zowel voor de balie als voor de magistratuur, die, theoretisch ten minste, door een formeel vonnis gebonden is (25).

Het verschil tussen onze juridische werkmethode en die van het Anglo-Amerikaans stelsel komt hier duidelijk aan het licht. In tegenwoordigheid gesteld van een juridisch vraagstuk, zal een Anglo-Amerikaans jurist, onmiddellijk op zoek gaan naar een gelijkaardig geval, waaraan de hoven reeds een rechterlijke-oplossing hebben gegeven. Onze civilisten in tegendeel zullen eerst naar de codex grijpen en pas later naar de rechtspraak om te zien hoe bepaalde artikelen geïnterpreteerd worden (26).

De afwezigheid van codificatie enerzijds, en de rechterlijke controle over de wetgevende activiteit anderzijds, leggen de belangrijkheid en de invloed van het rechterlijk ambt in de Anglo-Amerikaanse landen uit (27).

Terwijl bij ons het zwaartepunt van het rechtsleven bij de wetgevende macht berust, licht dit in Anglo-Amerikaanse landen meer naar de rechtsmacht toe.

De aanstellingsprocedure voor de leden van de rechterlijke macht verschilt van Staat tot Staat. In vele Staten worden zij steeds verkozen voor een min of meer lange ambtstijd; in andere Staten worden zij door de Gouverneur voor het leven benoemd (Mass. bv.). Tegenwoordig wordt een gemengd stelsel gelanceerd, dat «Missouri Plan» wordt genoemd. De rechters worden bij algemeen stemrecht gekozen, maar worden automatisch terug verkozen zonder

tegencandidaat op eensluidend advies van de balie en van de magistratuur.

De Beroepshoven.

Deze bestaan in druk bevolkte Staten waar zij de taak van het Hoogste Hof vergemakkelijken bij wijze van een schifting der beroepen. Inwendige organisatie en methode van aanstelling gelijkt op dat van het Hoogste Hof.

Rechtbanken van Eerste Aanleg.

Die worden onderverdeeld in vier verschillende afdelingen, met hun eigen rechters — in sommige Staten — met dezelfde rechters — in andere Staten.

1. Burgerlijke Afdeling. (Superior Court, Circuit Court, Court of Common Pleas).

Die draagt verschillende namen naar gelang de Staten en heeft een onbegrensde bevoegdheid voor burgerlijke zaken. De rechtbank wordt voorgezeten door een rechter die veelal door een jury geholpen wordt. Onnodig aan te stippen, dat deze procedure grote traagheid tot gevolg heeft.

2. Strafrechtelijke Afdeling.

In vele Staten zetelen dezelfde rechters zowel in burgerlijke als in strafzaken.

Het openbaar ministerie bij deze rechtbanken wordt waargenomen door een «District Attorney», die bij algemeen stemrecht meestal voor een ambtstijd van twee jaar verkozen wordt; hij zelf kiest zijn medewerkers of substituten uit onder de leden van zijn partij. Het ambt van «District Attorney» heeft een politiek karakter en is dikwijls het begin van een schitterende politieke loopbaan. Die nauwe verbinding tussen politieke activiteit en rechterlijke functies heeft somtijds tot weinig aanbevelingswaardige resultaten geleid.

De «District Attorney» heeft een discretionair gezag over het al dan niet vervolgen van sommige misdrijven of personen, en zijn betrekkingen met de Procureur-Generaal (Attorney General) zijn buitengewoon vrij. Verder bestaat dikwijls onenigheid tussen de verschillende politiediensten en het openbaar ministerie; wat het beteugelen der misdadigheid niet vergemakkelijkt (28).

Als de District Attorney een verdachte wenst te vervolgen, brengt hij die voor de «grand jury» (29), die hem na de uiteenzetting der lasten naar de bevoegde rechtbank verwijst of van vervolgingen ontslaat.

In geval van verdere vervolging verschijnt de verdachte voor de «criminal court» bijgestaan door een gewone jury.

Zoals reeds vermeld, wordt het openbaar ministerie niet als lid van de magistratuur beschouwd, maar als een advocaat die door de Staat aangesteld wordt om de feiten ten laste van een verdachte aan de rechtbank voor te leggen.

Het vermoeden van onschuld, dat ten voordele van alle verdachten bestaat, wordt in Anglo-Amerikaanse landen zeer streng opgevat en ook geëerbiedigd; de rechters zijn over het algemeen zeer kieskeurig wat betreft de bewijzen van schuld en de manier waarop deze ingewonnen werden (30).

Deze grondwettelijke waarborgen zijn zo sterk ingeburgerd, dat sommige Amerikaanse criminalisten beweren dat in continentale landen een vermoeden van schuld tegen verdachte weegt (31).

3. Equity (31)a.

In Europese ogen is het onderscheid tussen de « Common Law » en « Equity », een eigenaardig juridisch phenomeen, dat enkele woorden toelichting vraagt.

In de 14^{de} eeuw was het oud Engels recht volledig onbekwaam geworden zich aan de nieuwe omstandigheden van de reizende handelsbedrijvigheid aan te passen.

De proceduur was buitengewoon ingewikkeld en strak geworden, zodat een groot aantal zaken geen gerechtelijke oplossing meer kregen bij gebrek aan aangepaste proceduur.

Deze toestand begon weldra ondraaglijk te worden, en reeds onder Edward I. hadden de partijen die voor de gewone rechtbanken geen gerechtigheid meer konden vinden, de gewoonte aangenomen, zich rechtstreeks tot de Koning te wenden ten einde hun moeilijkheden door hen te laten beslechten.

Wanneer deze verzoekschriften te talrijk werden, begon de Koning een deel van zijn rechterlijke macht aan zijn Kanselier of secretaris over te dragen.

Deze gewoonte is de oorsprong van het Hof van de Kanselier, die weldra de naam kreeg van « Court of Equity », daar de Kanselier recht sprak volgens de billijkheid, in de zaken waar de partijen geen recht konden krijgen in de gewone rechtbanken. (Common law courts).

Weldra hadden de Kanselieren een hele rechtspraak met eigen principes en theoriën uitgewerkt, die tegenwoordig bijna even ingewikkeld zijn als de oude « Common Law » doctrine; sommige Staten hebben zelfs alle onderscheid tussen de twee rechtstelsels afgeschaft.

Om onder « Equity » bevoegdheid te vallen moet men zonder wettelijk hulpmiddel zijn « at common law », zoals in zaken waar enkel een bevel van « specific performance » de billijkheid kan voldoen.

Alle zaken van onrechtmatige mededinging bv. worden in « Equity » bepleit.

4. Probate Rechtbanken (Probate Courts)

Deze afdeling houdt zich bezig met alle familie-zaken die vroeger in de bevoegdheid van kerkelijke rechtbanken lagen. Deze omvat: het regelen van erfenissen, de echtverklaring van testamenten, het beslechten van moeilijkheden tussen erfgenamen, de bescherming van de belangen van minderjarigen, de echtscheidingen en de bewaking van kinderen (custody) (32).

De Lagere Rechtbanken.

Die worden tegenwoordig voorgezeten door « magistrates » (33) of vrederechters.

In vroeger tijden was hun taak zeer belangrijk, tegenwoordig echter is hun bevoegdheid zeer beperkt.

In straffzaken vaardigt de vrederechter aanhoudings- en huiszoekingsbevelen uit, hij ondervraagt de verdachten die de politie vóór hem brengt, en houdt ze onder aanhouding ter beschikking van het openbaar ministerie.

Persoonlijk oordeelt hij over kleine straffzaken; zoals

inbreuken op de wegcode, gezondheidswetten en gemeentelijke verordeningen.

In burgerlijke zaken is zijn bevoegdheid begrensd door een zeker maximum dat van Staat tot Staat verschilt.

Vrederechters hebben zelden rechtsstudies gedaan en worden verkozen voor een ambtstijd van twee tot vier jaar. In sommige Staten worden zij niet betaald; maar mogen als vergoeding een percentage der boeten die ze opleggen behouden.

In vele steden zijn tegenwoordig de vrederechters door stedelijke rechtbanken vervangen geworden (Municipal Courts), wier rechters advocaten zijn die in de voormiddag als rechters zetelen en die in de namiddag hun klanten raad geven. Deze praktijk van halftime magistraten en leden van het openbaar ministerie heeft natuurlijk ernstige nadelen.

Eindbeschouwingen.

Indien het juridisch leven der Verenigde Staten ons op eerste zicht alleszins ongewoon of in sommige gevallen zelfs verwerpelijk lijkt (34), mogen wij echter niet nalaten dit systeem in zijn natuurlijk en historisch verband terug te plaatsen.

Niettegenstaande hun hoge materiële beschaving worden de Verenigde Staten nog steeds door een buitengewoon jong en dynamisch temperament voortbewogen, dat ons veel laat begrijpen en ook wel vergeven.

De fluiditeit en individuele onafhankelijkheid is er niet voorbehouden voor het juridisch systeem alleen, maar kenmerkt ook de ganse Amerikaanse levenswijze. Sociale en politieke lijnen zijn minder gekristalliseerd dan bij ons; brede levenshorizonten wenken nog steeds voor een ruim deel der bevolking, wat een voor ons bevreemdende onbekommerdheid, veranderlijkheid en buitengewone zelfzekerheid tot gevolg heeft. De behoefte aan zekerheid, die zoveel initiatieven verlamt, wordt tevens ook minder gevoeld.

Langs beide zijden zou een nauwer contact en een betere kennis van elkaars juridisch stelsel niet te onderschatten resultaten kunnen opleveren. Wij zouden ons eventueel kunnen inspireren met hun meer realistische opvatting der rechtsstudies en hun grotere samenwerking aan de balie; anderzijds zouden de Amerikanen ongetwijfeld enkele lessen kunnen ontvangen van onze magistratuur.

J. BLONDEEL,

Titularis van het Brandeis Research Fellowship

L. L. M., S. J. D. cand. (Harv. Univ.)

Substituut-Krijgsauditeur.

(1) Deze zin van Portalis wordt door ons hier gebruikt in zijn ruimste betekenis, niet alleen met betrekking tot wetten, maar ook tot het gans juridisch stelsel van een volk.

(2) Allen & Henry Steele Commager, *History of the United States*, 1943, Chap. 1, 2, 4 en volg.; R.B. Perry, *Puritanism and Democracy*, 1944, chap. IV.

(3) In sommige Staten worden de gouverneurs voor twee jaar en het openbaar ministerie voor vier jaar gekozen. Meest alle wetgevende lichamen worden om de twee jaar gedeeltelijk hernieuwd.

(4) Mr. Dewey, de tegenwoordige gouverneur van de Staat van New York, had faam verworven als « District Attorney » in de stad van New York.

(5) Mr. Justice F. Frankfurter was vroeger professor van Administratief Recht aan de Rechtsgeleerde Faculteit van Harvard.

(6) President Taft is rechter geweest van de Circuit Court, Gouverneur-Generaal van de Philippijnse Eilanden en Minister van Landsverdediging. Na zijn presidentschap werd hij Chief-Justice van de Supreme Court of the United States.

(7) Zie b.v. de grote twist in de Zuid-Westelijke Staten tussen de landbouwers (farmers) en de vee-eigenaars (cattlemen. zie Webb, *The Great Plains*, (1931) in Shulman & Ja-

men. zie eWbb, The Great Plains, (1931) in Shulman & James, Cases and Materials on Torts, (1942) p. 96 en volg.

(8) R. Pound, Organisation of Courts, chap. VII & VIII; W. F. Dodd, Judicial Organisation and Procedure, (1930-1931) 24, 25 & 26 Am. Pol. Sci. Rev.; Callendar, American Courts, (1927) chap. XV; R. Pound, The Causes of Popular Dissatisfaction with the Administration of Justice (1906) 40 Am. Law Rev. 72; R. Pound, Reports of Special Committee to suggest remedies and formulate proposed laws to prevent delays and unnecessary cost in litigation (1909) 34 Reports of the American Bar Association 578.

(9) Bijna elke Staat eist tegenwoordig een balie-examen vooraleer de jonge juristen tot de praktijk worden aangenomen. Dit examen wordt ingericht door de Bar Association (Orde der Advokaten) van de Staat onder het toezicht van het Hoogste Hof.

(10) Het college geld van de Harvard Law School belooft op \$ 600.

(11) Official Register of Harvard University, The Law School (1950) p. 11, 12.

(12) Een «notary public» is een lagere ambtenaar die handtekeningen voor echt verklaart of voor wie men een eed aflegt.

(13) Voor een meer gedetailleerde studie van de Amerikaanse rechterlijke inrichting, zie J. Blondeel, L'Organisation judiciaire aux Etats-Unis, Rev. dr. internat. et dr. comp. 1950 en 1951.

(13a) Het federaal stelsel is hervormd geworden door een wet van de 1 September 1948, die titel 28, United States Codes vormt.

(14) Hamilton, Jay en Madison, de leiders der beweging, hebben samen hun gedachten neergeschreven in «The Federalist» die nog steeds als een der belangrijkste politieke documenten der Verenigde Staten doorgaat. De volledige titel luidt als volgt «The Federalist, A Commentary on the Constitution of the United States, Being a collection of Essays written in support of the Constitution agreed upon September 17, 1787, by the Federal Convention.»

(15) Thomas Jefferson, de schrijver van «On Democracy», vertegenwoordigde deze strekking. Zie «On Democracy», Penguin Ed. p. 61 en volg.

(16) H. Hart jr., Unpublished Material on Federal Jurisdiction, Harv. Law School, (1950), p. 8 en volg.

(17) Daar het Hoogste Hof oordeelt over de grondwettelijkheid van wetten en besluiten.

(18) 1 Cranch 137 (1803).

(19) U.S. Code, Tit. 28, parag. 1251.

(19a) P.S. Code, Tit. 28, parag. 1252.

(19b) U.S. Code, Tit. 28, parag. 1254. Ook mogen alle federale beroepshoven door middel van een «certification» instructies vragen aan het Hoogste Hof, nopens rechtsquaesties.

(19c) U.S. Code, Tit. 28, parag. 1257.

(20) Revised Rules of the Supreme Court, parag. 5, rule 38

(21) Zie het beroemd arrest inzake Marbury v. Madison, 1 Cranch 137 (1803). Het Hoogste Hof is bevoegd zowel over rechtsquaesties als over feiten. Zie Black's Law Dictionary, 3 ed. (1933), p. 1683.

(21a) Zie Chapter 83, U.S. Code, Tit. 28, parag. 1291 en volg.

(21b) Zie Chapter 85, U.S. Code, Tit. 28, parag. 1331 en volg. Er is echter een minimum som van \$ 3.000 vereist om in de bevoegdheid van de districtbanken te vallen. Dit geldt echter niet voor gedingen tussen burgers van verschillende staten, waarvoor de districtrechtbanken altijd bevoegd zijn, niettegenstaande de betwiste som \$ 3.000 niet bereikt.

(21c) Zesde Amendement «In alle criminal prosecutions the accused shall enjoy the right of a speedy and public trial, by an impartial jury of the State and district wherein the crime shall have been committed...»

(22) Zevende Amendement «In suits at common law, where the value in controversy shall exceed twenty dollars, the right of trial by jury shall be preserved...»

(23) zie b.v. Mr. Justice Holmes in Lochner v. New York, 198 U.S. 45, 74 (1905); Adair v. U.S., 208 U.S. 161, 190 (1908); Coppage v. Kansas, 236 U.S. 1, 28 (1915); Truax v. Corrigan, 257 U.S. 132, 343 (1921); Hammer v. Dagenhart, 247 U.S. 251, 277 (1918) Adkins v. Children's Hospital, 261 U.S. 525, 567 (1927).

(24) Dit is een typisch verschijnsel van het Anglo-Amerikaans recht, dat ook de legislatieve activiteit kenmerkt. Het is vooral te wijten aan de empirische aard der Anglo-Amerikaanse volkeren, maar ook aan de juridische theorie van de bindende waarde van precedents. Om te oordelen of men ja dan neen gebonden is door een bepaald vonnis moet men de juiste toedracht van de beslissing kennen, wat een nauwkeurige kennis der feiten vereist.

(25) Deze regel wordt in Anglo-Amerikaanse landen de «rule of stare decisis» genoemd, zie Plucknett, A. Concise History of the Common Law, (1936) 2 ed., p. 305 en volg.; Friedman, Legal Theory, (1944) 1 ed.; R. Pound, The Theory of Judicial Decision, 36 Harv. Law Rev. 641 en volg. Black's Law Dictionary, 3 ed. p. 1651, die als vertaling geeft «to stand by decided cases». Voor belangrijke beschouwingen over hetzelfde probleem «at civil law» zie, de openingsrede van Procureur-Generaal Cornil, La cour de cassation, Considérations sur sa mission, Journal des Tribunaux, 24 Sept. 1950, p. 489, 491, 493.

(26) Voor een meer gedetailleerde en omvangrijke studie van de verhoudingen tussen de Anglo-Amerikaanse juridische techniek en de onze, zie ons S.J.D. proefschrift «Common v. Civil Law Judicial Technique, with special reference to the Law of Torts» dat binnenkort in de Verenigde Staten gepubliceerd wordt.

(27) Ehrlich, Sociology of the Law, (Harvard Univ. Press) p. 290, 291; de Tocqueville, Democracy in America, (Oxford Univ. Press.) p. 69 en volg.

(28) S. Glueck, Crime and Justice (1936) chap. II. Professor Glueck is de krachtadige voorstander van een hoger centralisatie der strafrechtelijke inrichting, zie ook Criminal Justice in Cleveland, 1922, beter gekend als Cleveland Crime Survey.

(29) De «Grand Jury» die somtijds tot 30 leden telt, vervult dezelfde taak als onze kamer van in beschuldigingstelling.

(30) b.v. «Privilege against self-incrimination», de zogenoemde «third degree» methods, wiretapping enz., zie het Ve amendement van de Amerikaanse Constitutie.

(31) zie M. Radin, The Law and You, (1948) p. 126, die deze bewering te niet doet.

(31a) Voor een meer gedetailleerde geschiedenis van de oorsprong en de ontwikkeling van het Equity stelsel zie, Plucknett, A Concise History of the Common Law, p. 603 en volg.

(32) Van de Probate Courts wordt soms gezegd dat zij U volgen van de wieg tot het graf.

(33) De term «Magistrate» heeft in de U.S. een heel andere betekenis dan ons woord magistraat, daar wordt het alleen gebruikt om de lagere leden van de rechterlijke inrichting aan te duiden.

(34) Als bv. het verkiezen bij algemeen stemrecht van de leden van de rechterlijke orde of de al te nauwe verbanding tussen politieke en rechterlijke functies.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer — 25 September 1950

Voorzitter : M. de Cocquéau des Mottes.

Raadsheer-Verslaggever : M. Bayot.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Rechten van de verdediging. — In correctionele en politiezaken moet de verdachte niet noodzakelijkerwijze het laatste woord hebben.

Indien in correctionele en politiezaken de verdachte niet het laatste woord heeft gehad, wordt daardoor het recht van verdediging niet geschonden. Dit zou het geval zijn, indien de verdachte het woord vraagt en dit hem geweigerd wordt.

Verfaillie, H. t/Missiaen, R., b.p.

Gelet op het bestreden arrest de 6 Mei 1950 door het Hof van Beroep te Gent gewezen;

Over het eerste middel : (zonder belang).

Over het tweede middel : schending van de rechten der verdediging, doordat de aanlegger, die na het pleidooi van de burgerlijke partij en dit van zijn eigen raadsman, aanvullende argumenten wenste te doen gelden, de gelegenheid niet gehad heeft deze vóór het Hof van Beroep uiteen te zetten;

Overwegende dat uit de vermeldingen van het proces-verbaal der terechtzitting van 6 Mei 1950 blijkt dat de raadsman van de aanlegger de verweermiddelen van de aanlegger voordroeg en conclusies neerlegde; dat, nadat het openbaar ministerie en het orgaan van de burgerlijke partij gehoord werden, de beklaagde in zijn uitleggingen gehoord werd;

Overwegende, voor het overige, dat, in correctionele en politiezaken, het gebrek aan wederantwoord vanwege de beklaagde geen schending van het recht van

de verdediging kan uitmaken tenzij, de beklagde gevraagd hebbende om het woord te krijgen, dit laatste hem geweigerd werd;

Dat uit geen stuk waarop het Hof acht kan slaan blijkt dat dergelijk verzoek werd ingediend;

Dat het middel niet kan aangenomen worden;

Overwegende, wat de publieke vordering betreft, dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

Overwegende, wat de burgerlijke vordering betreft, dat de aanlegger tot staving van zijn voorziening geen enkel middel inroept en dat het Hof er van ambts-halve geen opwerpt;

Om die redenen;

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt de aanlegger tot de kosten.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 15 Februari 1951.

Eerste-voorzitter : M. Soenens.

Raadshere-Verslaggever : M. Connart.

Advocaat-Generaal : M. Janssens de Bisithoven.

Ongeoorloofde oorzaak. — Kansspel. — Vorderingen van « marqueur » en « croupier » tegen de onderneming in dienst waarvan zij stonden. — Tegenstrijdige motivering.

Vorderingen door « marqueur » en « croupier » ingesteld tegen de onderneming van een kansspel in wier dienst zij stonden.

De bestreden beslissingen lijden aan tegenstrijdigheid van motieven, doordat zij eensdeels de ingestelde vorderingen ontvankelijk hebben geacht op grond van de motieven, dat de in artikel 1131 B. W. bedoelde oorzaak alleen het door de partijen nagestreefde doel beoogt en dat er in casu noch in rechte noch in feite ooit sprake van is geweest, dat de betrokkenen door in dienst te treden van de kansspel-onderneming voor enig deel, hoe gering ook, bedoeld hebben winst te trekken uit de exploitatie van kansspelen en anderdeels vast te stellen, dat bedoelde personen door de onderneming werden aangeworven om de een de bediening van « marqueur » en de andere die van « croupier » in de speelzalen te vervullen, hetgeen met het oog op de aard dier bedieningen, impliceert het oogmerk om uit de exploitatie van de spelen baat te trekken.

N.V. Hotels, Cinémas et Casinos t/ Dirick en Beurthier.

Gelet op de bestreden beslissingen, welke werden gewezen de 16 November 1949 door de Werkrechters-raad van Beroep te Luik;

Overwegende dat deze beslissingen in dezelfde termen zijn gesteld en over dezelfde rechtsquaestie uitspraak doen; dat de voorzieningen op dezelfde middelen zijn gegrond en dienvolgens samenhangend zijn;

Over het eerste middel : schending van de artikelen 6, 1131 en 1133 van het Burgerlijk Wetboek, 305 van het Wetboek van Strafrecht, 97 van de Grondwet;

doordat de bestreden beslissingen, na in feite te hebben vastgesteld dat verweerders in verbreking door aanlegster krachtens een dienstcontract aangeworven waren, de eerste, om de bediening van marqueur, de tweede om die van croupier te vervullen in de speel-

zalen te Spa, welke aanlegster exploiteerde, en zonder te betwisten, zoals in de conclusiën van aanlegster werd betoogd, dat de vergelding van de bedrijvigheid der verweerders uitsluitend bestond in door de spelers en naar aanleiding van het spel gegeven fooien, en dat zij in de inrichting van aanlegster geen andere bedrijvigheid uitoefenden dan die, welke hier te voren zijn aangeduid;

hebben beslist dat de litigieuze dienstcontracten geen ongeoorloofde oorzaak hadden om de reden dat verweerders, door in dienst van aanlegster te treden, « geen ander doel, geen andere beslissende wil hadden dan, hetgeen de oorzaak der verbintenis is, zich het voordeel van een dienstcontract te verzekeren, welks bezoldiging hun moest toelaten in hun onderhoud te voorzien », en dat « er voor hen, noch in rechte, noch in feite, ooit sprake is geweest te enigen dele winst te behalen uit de ongeoorloofde exploitatie van kansspelen » en « dat men niet mag zeggen dat het ongeoorloofde doel dezer exploitatie aan beide partijen gemeen was »;

en bijgevolg ontvankelijk heeft verklaard de vordering, welke door verweerders werd ingesteld tot betaling van verscheidene sommen en vergoedingen, die zij beweren hun verschuldigd te zijn krachtens hun dienstcontract;

zulks terwijl onder de ongeoorloofde oorzaak, waarvan sprake in de artikelen 1131 en 1133 van het Burgerlijk Wetboek, niet de tegenprestatie ener verbintenis wordt verstaan, maar dat zij zich met het voorwerp van het contract vereenzelvigt, mits haar ongeoorloofde aan beide partijen bekend weze;

zulks terwijl in casu uit de vaststellingen van het arrest blijkt dat het voorwerp van de litigieuze overeenkomst de ongeoorloofde exploitatie van het spel was en dat verweerders hiervan niet onwetend waren;

dan wanneer bovendien de bediende van de exploitant van een kansspel luidens artikel 305 van het Wetboek van Strafrecht strafbaar is — en bijgevolg geacht wordt — om dezelfde reden als de exploitant zelf — de bedrijver van een ongeoorloofde daad te zijn;

zulks terwijl de overeenkomst, waarvan verweerders de uitvoering vorderden, dus generlei gevolg kon hebben en bijgevolg geen aanleiding kon geven tot het instellen van een vordering in rechte;

zulks terwijl in iedere onderstelling de bestreden beslissing in tegenstrijdigheid is vervallen door te beslissen, enerzijds, dat de exploitatie van kansspelen door aanlegster ongeoorloofd was, anderzijds, dat verweerders aangeworven waren om de bedieningen te vervullen, de eerste van marqueur, de tweede van croupier, in een speelzaal waar aanlegster deze ongeoorloofde spelen exploiteerde, in de derde plaats — althans op stilzwijgende wijze — dat verweerders uitsluitend bezoldigd waren door de fooien welke hun door de spelers werden gegeven naar aanleiding van het spel, en ten slotte, dat er voor verweerders noch in rechte, noch in feite, ooit sprake was geweest te enigen dele winst te behalen uit de ongeoorloofde exploitatie van de spelen;

zulks terwijl deze tegenstrijdigheid in de motivering gelijk staat met het ontbreken van de bij artikel 97 van de Grondwet vereiste motieven;

Overwegende dat de vorderingen van verweerders er toe strekten aanlegster te doen veroordelen tot het betalen van zekere sommen ter uitvoering van dienstcontracten, luidens welke volgens de vaststellingen der bestreden beslissingen verweerders in dienst van aanlegster traden om, de ene de bediening van marqueur te vervullen, de andere die van croupier, in de speelzalen van het Casino te Spa, hetwelk door aanlegster werd geëxploiteerd;

Overwegend dat tegen deze vorderingen een exceptie van niet-ontvankelijkheid ingeroepen werd, ontleend aan het feit dat deze overeenkomsten, aangezien zij een ongeoorloofde oorzaak hadden, geen gevolg konden hebben (artikel 1131 van het Burgerlijk Wetboek);

Overwegende dat de bestreden beslissingen gedacht hebben de ontvankelijkheid dier vorderingen te kunnen rechtvaardigen door de motieven, dat de bij artikel 1131 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde oorzaak alleen het door de partijen nagestreefde doel aanwijst en dat er in casu noch in rechte, noch in feite, ooit sprake van is geweest dat de beroepers (hier verweerders) door in dienst van de geïntimeerde te treden te enige dele, hoe gering het ook weze, bedoeld hebben winst te behalen uit de exploitatie van kansspelen;

Overwegende dat deze vaststelling in strijd is met die, door welke dezelfde beslissingen releveren dat verweerders door aanlegster aangeworven werden om, de ene de bediening van marqueur, de andere die van croupier te vervullen in de speelzalen, hetgeen, met het oog op de aard dier bedieningen, het beogen van uit de exploitatie der spelen te behalen baten implieert;

Dat de tegenstrijdigheid tussen deze motieven met het ontbreken er van gelijkstaat;

Waaruit volgt dat de beslissingen artikel 97 van de Grondwet hebben geschonden;

Om die redenen,

De zaken samenvoegend, welke sub numeris 814 en 815 zijn ingeschreven;

Verbreekt de bestreden beslissingen;

Beveelt dat dit arrest zal worden overgeschreven in de registers van de Werkrechtersraad van Beroep te Luik en dat melding er van zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissingen;

Verwijst de zaak naar de Werkrechtersraad van Beroep te Brussel;

Veroordeelt verweerders tot de kosten.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 17 October 1950.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheren : MM. Mast (verslaggever) en Buch.

Advocaat : Mr Delwaide.

1. Gewapende macht. — Aanstelling van militairen van lagere rang. — Intrekking. — Voordracht van Korpscommandant. — Substantiële formaliteit. — Ambtshalve opgeworpen.
2. Bijzondere militaire commissie. — Beroep van de Adjudant-Generaal vóór verstrijken van de beroepstermijn van de betrokken militair. — Geen nietigheid.
3. Amnestie. — B.W. 20 September 1945. — Niet toepasselijk op disciplinaire maatregelen.
4. Disciplinaire maatregelen. — Onafhankelijk van strafvervolgning.

1. De aanstelling van militairen van lagere rang kan luidens artikel 4 van de wet van 19 April 1945 slechts ingetrokken worden op voordracht van de korpscommandanten of van hun plaatsvervangers.

De Minister van Landsverdediging heeft een substantiële pleegvorm niet nageleefd door de aanstelling van een onderofficier op eigen gezag en zonder voordracht in te trekken.

Deze niet-naleving dient ambtshalve opgeworpen.

2. De belangen van de betrokkene worden niet geschaad wanneer de Adjudant-Generaal reeds de twaalfde dag na de betekening van het advies der bijzondere militaire commissie aan de betrokkene, beroep heeft ingesteld (artikel 5 van het Besluit van de Regent van 17 December 1946).

De bepaling die het beroep van de Adjudant-Generaal openstelt na het verstrijken van de beroepstermijn van de betrokkene (15 dagen), is ten voordele van de Adjudant-Generaal voorzien.

Er werd dus geen op straf van nietigheid voorgeschreven pleegvorm overtreden.

3. De besluitwet van 20 September 1945, waarbij voor zekere misdrijven amnestie wordt verleend, is niet op disciplinaire maatregelen toepasselijk.
4. De uitoefening door de Minister van de hem toegekende disciplinaire bevoegdheid en de vervolging voor het Strafgerecht zijn van elkaar onafhankelijk.

C... t/ Belgische Staat (Minister v. Landsverdediging.)

De Raad van State,

.....

Gezien het verzoekschrift dd. 14 September 1949;

.....

Overwegende dat het verzoek strekt tot de nietigverklaring van de beslissing dd. 8 Augustus 1949 van de Minister van Landsverdediging waarbij, op grond van artikel 4 van de wet van 19 April 1945, de aanstelling van verzoeker tot de graad van eerste sergeant-majoor op datum van 31 December 1945 ingetrokken werd en verzoeker van ambtswege geschrapt werd uit het korps der beroepsonderofficiëren op datum van 1 Januari 1946, bij toepassing van artikel 11, 4°, van de wet van 27 Juli 1934 betreffende het statuut der onderofficiëren;

Overwegende dat verzoeker, beroepsonderofficier bij het Belgisch leger, op 8 October 1940 tot de functies van controleur bij de controlediensten werd aangesteld; dat hij op 16 October 1942 uit deze functies werd ontslagen; dat hij op 28 December 1942 in de Rijks-weldadigheidskolonie te Merksplas als leider van een ploeg veldarbeiders werd tewerkgesteld en op 31 Maart 1944 uit deze functies werd ontslagen; dat hij op 1 Juli 1945 tot eerste sergeant-majoor aangesteld werd en op 1 Januari 1946, ingevolge zijn gedrag gedurende de bezetting, bij tuchtmaatregel, met verlof zonder soldij geplaatst werd; dat, bij toepassing van artikel 11 van de wet van 27 Juli 1934, de Minister van Landsverdediging het dossier van verzoeker aan de bijzondere militaire commissie, zetelend als onderzoeksraad, onderwierp; dat de bijzondere commissie op 10 December 1947 volgend advies uitbracht :

« De Onderzoeksraad is van oordeel dat eerste sergeant-majoor C... door zijn onbeheugelijke handelwijze tijdens de bezetting zijn Belgische overste van de instelling, waar hij een plaats bekleedde, tweemaal blootstelde aan represaillemaatregelen vanwege de Duitsers. Door deze handelwijze kwam C... tekort aan zijn eer van beroepsmilitair. Het schijnt wel dat C... profijt trok uit zijn ambt van controleur. Rekening houdend met zijn activiteit in de Weerstand, stelt de Onderzoeksraad voor, met 4 stemmen tegen 1, betrokkene voor een duur van drie maanden op non-activiteit te plaatsen. Het lid der minderheid stelde voor, betrokkene te schrappen uit het korps der beroepsonderofficiëren »;

Overwegende dat dit advies aan verzoeker betekend werd op 13 Januari 1948; dat de Adjudant-Generaal op 25 Januari 1948 tegen bovenvermeld advies beroep aantekende; dat de Hogere Commissie van Beroep,

beslissend bij eenparigheid van stemmen, voorstelde belanghebbende, uit het korps der onderofficieren te schrappen, overeenkomstig de bepalingen van artikel 11, 4°, van het statuut der onderofficieren;

Overwegende dat, wat de intrekking van de aanstelling van verzoeker tot de graad van eerste sergeant-majoor betreft, luidens artikel 4 van de wet van 19 April 1945, betreffende de aanstelling van militairen van lagere rang, «de aanstelling, op de voordracht van de korpscommandanten of van de overheden die er de bevoegdheden van uitoefenen, door de Minister van Landsverdediging kan ingetrokken worden»; dat hieruit blijkt dat de bestreden maatregel slechts op voordracht van de korpscommandanten of van hun plaatsvervangers kon getroffen worden; dat noch uit de beslissing zelf, noch uit het dossier blijkt dat de tegenpartij de bestreden maatregel op de voordracht van de bij de wet aangewezen organen zou hebben getroffen; dat de Minister van Landsverdediging derhalve een substantiële pleegvorm niet heeft nageleefd waar hij de aanstelling van verzoeker op eigen gezag en zonder voordracht introk; dat deze niet-naleving ambtshalve dient opgeworpen;

Overwegende dat, wat de schrapping van ambtswege uit het korps der beroepsonderofficieren betreft, verzoeker aanvoert dat het beroep van de Adjudant-Generaal tegen het advies der bijzondere militaire commissie buiten de wettelijke termijn werd ingediend, en dat de zaak derhalve op onregelmatige wijze bij de Hogere Commissie van Beroep aanhangig werd gemaakt; dat verzoeker bovendien beweert dat hij als weerstander aanspraak kon maken op de toepassing van de besluitwet van 20 September 1945, waarbij amnestie wordt verleend voor zekere misdrijven; dat hij ten slotte laat gelden dat het niet opgaat hem uit het kader van de onderofficieren te schrappen, wanneer het onderzoek door het krijgsauditoraat over dezelfde feiten ingesteld, door een bevel van buitenvervolginstelling gesloten werd;

Overwegende dat, op grond van artikel 5 van het Besluit van de Regent van 17 December 1946, de termijn van beroep voor de Adjudant-Generaal 15 dagen bedraagt en ingaat op de datum waarop de termijn van 15 dagen, binnen dewelke de betrokkene zelf tegen het advies der bijzondere militaire commissie beroep kon aantekenen, verstreken is; dat, voor de betrokkene, de termijn van beroep ingaat met de dag waarop het bestreden advies hem betekend werd; dat terzake het advies van de bijzondere commissie aan verzoeker op 13 Januari 1948 werd betekend; dat de Adjudant-Generaal weliswaar reeds op 25 Januari 1948 beroep aantekende; dat hierdoor de belangen van verzoeker echter niet werden geschaad; dat de bepaling, die het beroep van de Adjudant-Generaal opent na het verstrijken van de termijn binnen dewelke de betrokkene zelf beroep kan aantekenen, ten voordele van de Adjudant-Generaal is voorzien; dat niet blijkt dat een op straf van nietigheid voorgeschreven pleegvorm werd overtreden;

Overwegende dat de besluitwet van 20 September 1945, waarop verzoeker zich beroept en waarbij voor zekere misdrijven amnestie wordt verleend, niet op de disciplinaire maatregelen toepasselijk is;

Overwegende dat de uitoefening door de Minister van de hem toegekend disciplinaire bevoegdheid en de vervolging door het strafrecht verschillende gebieden bestrijken en verschillende doeleinden nastreven; dat de Minister zijn macht niet heeft overschreden wanneer hij verzoeker uit het korps der onderofficieren schrapte wegens de ten laste gelegde feiten, zelfs wanneer deze feiten geen strafrechtelijk karakter vertoonden;

Besluit :

Artikel 1. De beslissing dd. 8 Augustus 1949 van de Minister van Landsverdediging is vernietigd in zover zij de intrekking van de aanstelling van C... tot de graad van eerste sergeant-majoor betreft; het verzoek is voor het overige verworpen.

Artikel 2. De betaling van het recht van 300 frank, wegens kosten, valt voor de helft ten laste van de Staat en voor de helft ten laste van verzoeker.

RAAD VAN STATE

4e Kamer — 17 October 1950.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheren : MM. Mast en Buch (verslaggever).

Advocaat : Mr Tielemans.

Nietigverklaring. — Onvoldoende motivering. — Commissie van beroep politieke gevangenen. — Niet-beantwoording van motivering der aanvaardingscommissie. — Verkeerde toepassing van de wet. — Niet-erkenning van politieke gevangene op grond van opsluiting in Belgische inrichtingen na aanhouding door Belgische rijkswachters.

De vaststelling door de Commissie van Beroep voor politieke gevangenen dat de ingeroepen aanhouding geschiedde door Belgische rijkswachters, heeft niet de overwegingen van de aanvaardingscommissie beantwoord, waar deze vaststelde dat de betrokken rijkswachters de politiek of de oogmerken van de vijand ter zake wilden dienen.

Alzo is de beslissing van de Commissie van Beroep op dit punt niet voldoende gemotiveerd.

Van de voordelen der wet van 26 Februari 1947 (statuut politieke gevangenen) zijn niet uitgesloten diegenen die opgesloten werden in een inrichting die onder het gezag van een Belgische overheid stond, op voorwaarde dat de aanhouding geschiedde door toedoen van personen die de politiek of de oogmerken van de vijand dienden.

Uitsluiting op grond hiervan is een verkeerde toepassing van de wet in hoofde van de Commissie van Beroep.

Bruyninckx Hendrik t/ Belgische Staat (Minister van Wederopbouw.)

De Raad van State,

.....

Gezien het verzoekschrift dd. 11 Mei 1950;

.....

Overwegende dat het verzoek strekt tot de nietigverklaring van de beslissing dd. 23 Februari 1950 van de Commissie van Beroep van de politieke gevangenen en hun rechthebbenden, aan verzoeker op 15 Maart 1950 betekend en waarbij hem de titel en de hoedanigheid van politiek gevangene worden ontzegd;

Overwegende dat uit de overgelegde bescheiden blijkt, dat verzoeker, als lid van de weerstand gedurende het jaar 1943, gedreven door vaderlandsliefde, feiten gepleegd heeft waarvoor hij door rijkswachters aangehouden werd; dat het Belgisch gerecht, met het inzicht hem aan de bezetter te onttrekken, verzoeker in hechtenis gehouden heeft vóór en na zijn veroordeling; dat, bij de bevrijding, verzoeker onmiddellijk op vrije voeten werd gesteld;

Overwegende dat de Aanvaardingscommissie voor

politieke gevangenen en hun rechthebbenden van Leuven, bij beslissing dd. 21 December 1948, vastgesteld heeft dat «blijkens het gerechtelijke dossier, Bruyninckx aangehouden geweest is door de genaamden Weytjens en Mestdagh, rijkswachters van de brigade Van Coppenolle; dat deze agenten de politiek of de oogmerken van de vijand dienden, waarvoor zij trouwens veroordeeld werden door de Krijgsraad; dat de aanhouding van Bruyninckx alleenlijk kan uitgelegd worden, enerzijds, door het vaderlandslievend karakter van zijn daad en, anderzijds, door het feit dat bedoelde rijkswachters in het bijzonder er op uit waren de werking van de weerstand te verijdelen»;

;Overwegende dat deze beslissing aldus vaststelt dat aan de voorwaarden gesteld bij het eerste lid van artikel 1 der wet van 26 Februari 1947 voldaan werd;

Overwegende dat de Commissie van Beroep de beslissing van de Aanvaardingscommissie gewijzigd heeft op grond van de volgende overwegingen :

1° dat de aanhouding geschiedde door Belgische rijkswachters en deze aldus niet bedoeld wordt door het eerste lid van artikel 1 van de wet van 26 Februari 1947;

2° dat verzoeker gedurende gans de tijd van zijn opsluiting onder toezicht bleef van het Belgisch gerecht;

Overwegende dat de vaststelling dat de aanhouding geschiedde door Belgische rijkswachters, de overweging van de Aanvaardingscommissie niet heeft beantwoord, waar deze vaststelt dat de betrokken Belgische rijkswachters de politiek of de oogmerken van de vijand ter zake wilden dienen; dat op dit punt de beslissing van de Commissie van Beroep niet genoegzaam gemotiveerd is;

Overwegende dat de wet van de door haar verleende voordelen niet uitsluit degenen die opgesloten werden in een inrichting die onder het gezag van een Belgische overheid stond op voorwaarde dat de aanhouding geschiedde door toedoen van personen die de politiek of de oogmerken van de vijand dienden; dat op dit punt de Commissie van Beroep een verkeerde toepassing van de wet heeft gedaan;

Besluit :

Artikel 1. De bestreden beslissing van de Commissie van Beroep van de politieke gevangenen en hun rechthebbenden is vernietigd.

Artikel 2. De zaak wordt verwezen naar de Commissie van Beroep van de politieke gevangenen en hun rechthebbenden.

Artikel 3. Dit arrest zal worden overgeschreven op de registers van de Commissie van Beroep van de politieke gevangenen en hun rechthebbenden, en melding er van zal worden gemaakt op de rand van de vernietigde beslissing.

Artikel 4. De betaling van het recht van 300 frank, wegens kosten, valt ten laste van de tegenpartij.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN BEROEP TE GENT

4e Kamer. — 10 Januari 1951.

Voorzitter : M. van Winckel.

Raadsheren : M.M. Van den Abeele en Jacquart.

O. M. : M. Stevigny, Subst. Procureur-Generaal.

Advocaat : Mr. De Vos.

1. **Herhaling.** — Vereisten voor enkele en voor dubbele herhaling.
2. **Verkeer.** — Omvang van de ontzetting van het recht om een voertuig te besturen.

1. *Het rechtsbegrip «herhaling» veronderstelt een voorafgaande veroordeling; een tweede herhaling is slechts aanwezig, indien de dader opnieuw een strafbaar feit heeft gepleegd nadat hij als herhaler is veroordeeld. Van deze herhaling in de zin der wet is er geen sprake, indien een vroegere veroordeling wegens eenzelfde misdrijf van oudere datum is dan de thans te laste gelegde feiten.*
2. *De ontzetting van het recht om een voertuig te besturen, steunend op artikel 10/5° van het wetsbesluit van 14 November 1939, kan niet uitsluitend slaan op het besturen van een rijwiel, doch moet betreffen het besturen van ieder voertuig of luchtvaartuig en het geleiden van een dier.*

O. M. t/ V. D.

Overwegende dat verdachte en het Openbaar Ministerie tijdig en op geldige wijze in hoger beroep gekomen zijn;

Overwegende dat door het onderzoek en bij de behandeling der zaak voor het Hof de ten laste van verdachte gelegde feiten, bewezen zijn gebleven, zoals zij door de eerste rechter werden aangenomen, behalve de staat van dubbele herhaling wat feit F betreft;

Overwegend dat deze staat van dubbele herhaling niet volgt uit het oplopen door verdachte van twee veroordelingen voor dezelfde feiten sedert één jaar; dat het rechtsbegrip der herhaling een voorgaande veroordeling onderstelt, en de tweede herhaling slechts ontstaat uit hervallen na als herhaler te zijn veroordeeld; dat zulks geenszins de toestand is van beklagde; dat hij op 7 Februari 1950 door de politierechter niet wegens openbare dronkenschap in staat van herhaling veroordeeld werd noch zelfs kon veroordeeld worden, vermits het feit der telastlegging opklom tot vóór zijn veroordeling voor een zelfde feit op 16 November 1949; dat verdachte, wat feit F betreft, zich dus enkel in staat van eerste herhaling bevindt, het feit in kwestie gepleegd zijnde op 29 Juli 1950, hetzij binnen het jaar der in de telastlegging aangehaalde veroordeling en voor gelijkaardige feiten;

Overwegende echter dat het telaste gelegde sub F ineenloopt met C, waar het zelfde feit is voorzien met de verzwarende omstandigheid dat verdachte in die dronken toestand een rijwiel bereed; dat het feit enkel onder die laatste qualificatie te beteugelen valt zijnde aldus het misdrijf waarop door de wet de zwaarste straf is gesteld;

Overwegende evenwel dat, terwijl verdachte, zoals hierboven uiteengezet, wat de openbare dronkenschap zonder bezwarende omstandigheid betreft, zich in staat van herhaling bevindt, zulks niet het geval is voor het besturen van een voertuig in dronken toestand, zoals thans nog alleen te zijnen laste te handhaven valt; dat inderdaad een vroegere veroordeling van verdachte wegens een zelfde misdrijf opklimt tot

3 Mei 1949, zijnde tot vóór meer dan één jaar vóór de feiten der onderhavige telastlegging;

Overwegende dat hieruit volgt dat ten onrechte door het beroepen vonnis uit hoofde der samengevoegde feiten C, F tegen verdachte de straffen werden uitgesproken, door de wet voor het geval van herhaling voorzien en op dit punt de bestreden beslissing dient te worden veranderd;

Overwegende dat anderzijds de verbeurdverklaring, door de eerste rechter op grond van feit C tegen verdachte uitgesproken, ten onrechte beperkt werd tot het bestuur van een rijwiel; dat, waar de ontzetting gesteund is op art. 10, 5° der B. W. van 14 November 1939 zij moet slaan op het sturen van een voertuig en een luchtschip en het geleiden van een rijdier;

Overwegende dat het Hof verder de zienswijze van de eerste rechter bijtreedt, waar deze, wat aangaat de feiten A en B, ten voordele van verdachte verzachtende omstandigheden aanneemt, deze gronden tot verlichting van straf evenwel spruiten uit het afwezig zijn van vroegere veroordelingen tot gevangenisstraf;

Overwegende echter dat de straf uitgesproken wegens feit A aan het Hof als te zwaar voorkomt en in de mate, zoals hierna zal worden bepaald, dient te worden verlicht;

Overwegende ten slotte dat de straffen, aan verdachte opgelegd wegens de feiten B, D en E als gepaste beteugelingen der bewezen verklaarde feiten voorkomen en dienen bevestigd te worden;

BURGERLIJKE RECHTBANK TE MECHELEN

19 December 1949

Voorzitter : M. Gerard.

Rechters : M.M. van de Wyer en Poupez de Kettenis.
Advocaten : Mrs Nobels en De Ridder.

Bestuursrecht. — Besluit van Bestendige Deputatie tot vaststelling van het debet van een gemeente-ontvanger. — Formulier van tenuitvoerlegging niet vereist. — Moet dergelijk besluit in openbare zitting worden genomen? — Onbevoegdheid van de rechter om van een voorziening tegen voormeld besluit kennis te nemen.

Het besluit van de Bestendige Deputatie, waarbij het debet van een gemeenteontvanger wordt vastgesteld, behoeft niet van het formulier van tenuitvoerlegging voorzien te zijn om uitvoerbaar te zijn, daar de artikelen 146 en 545 Rv. daarop niet van toepassing zijn.

Betwist is of de beslissing van de Bestendige Deputatie in openbare zitting moet worden genomen; om alle betwistingen te voorkomen is het wenselijk de beslissing in openbare zitting te nemen.

De rechter is onbevoegd om kennis te nemen van een voorziening tegen bedoelde beslissing van de Bestendige Deputatie alsmede om te oordelen over het verzet tegen de tenuitvoerlegging van dergelijke beslissing.

Sermeus t/ Gemeente St Kathelijne-Waver en Heremans.

Aangezien de inleidende dagvaarding, betekend door deurwaarder J. De Blauw de 21 Mei 1949, er toe strekt te horen zeggen voor recht dat het door deurwaarder Heremans de 8 April 1949 betekende bevel en de daaropvolgende procedure nietig zijn en zonder waarde, met veroordeling van eerste verweester tot de kosten;

Gelet op het exploit dd. 8 April 1949, door deurwaarder H. Heremans te Mechelen ten verzoeken van eerste verweester aan eiser betekend en houdende bevel tot betaling der som van 188.497,22 fr., met de interesten, wegens niet geïnde en verjaarde belastingen; som die door de Bestendige Deputatie van de Provincieraad van Antwerpen ingeschreven werd ten laste van eiser in de afrekening van klerk tot meester bij beslissing dd. 22 Maart 1936, waarvan kopij aan het hoofd van het bevel dd. 8 April 1949 werd gegeven;

Aangezien eiser aanvoert dat de beslissing van de Bestendige Deputatie een administratief vonnis uitmaakt, hetwelk om geldig te zijn de artikelen 146 en 545 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering moet naleven;

Aangezien de rechtsleer en de rechtspraak evenwel haast eenparig van oordeel zijn dat het besluit van de Bestendige Deputatie, die het debet van een gemeente-ontvanger vaststelt, geenszins moet voorzien zijn van bedoeld uitvoeringsformulier, om uitvoerbaar te zijn (Rép. prat. dr. belge, v° Commune, n° 1936);

Aangezien eiser verder aanvoert dat de beslissing van de Bestendige Deputatie bovendien in openbare zitting diende genomen te worden;

Aangezien deze kwestie omstreden is, zodat, om alle betwisting te voorkomen, een beslissing in openbare zitting door de rechtsleer wordt aanbevolen (ibidem, n° 1941);

Aangezien het de gemeente-ontvanger vrijstaat zich te voorzien voor de Bestendige Deputatie zelf ten einde dergelijke vergissingen te doen herstellen (ibidem, n° 1940);

Aangezien de eerste verweester de onbevoegdheid van de rechtbank opwerpt, steunende op het feit dat de Bestendige Deputatie souverain oordeelt in zake afrekening van klerk tot meester;

Aangezien inderdaad algemeen aanvaard wordt dat de rechtbanken onbevoegd zijn om kennis te nemen van een voorziening tegen bedoelde beslissing van de Bestendige Deputatie en tevens onbevoegd om te beslissen omtrent het verzet tegen de uitvoering van dergelijke beslissing (Brussel, 14-8-1879, B.J. 1880, 235);

Aangezien de bepalingen van de artikelen 2-34-36-37 en 40 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken werden nageleefd;

Om deze redenen :

De rechtbank, alle verdere of strijdige besluiten verwerpende, verleent verstek tegen de niet verschenen verweerder, vermeld onder nummer 2, en voor het voordeel, verklaart zich onbevoegd om van de ingestelde eis kennis te nemen en veroordeelt eiser tot de kosten.

NOOT: Bovenstaand vonnis werd bevestigd bij arrest van het Hof van Beroep te Brussel, dd. 10 Maart 1951.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 24 Januari 1951.

Voorzitter: M. Van Camp.

Rechters: M.M. Carsau en Verhaegen.

Advocaten: Mrs L. van Hoecke en C. Decoster.

Buitengewoon huurrecht. — Het bewijs dat de huurder eigenaar is van meer dan één woning moet door de huurder worden geleverd. — Begrip woning. — Opzeggingstermijn.

De huishuurwetten, houdende uitzonderingsbepalingen in zake huishuur, zijn uitzonderingen op het gemene recht, zodat degene, die de uitzondering inroept, deze dient te bewijzen. Wanneer de verhuurder beweert, dat hij slechts eigenaar is van een enkele woning en in die hoedanigheid de huurder opzegt ten einde het goed zelf te betrekken, rust op de huurder de bewijslast, dat de verhuurder eigenaar van meer dan een woning zou zijn.

De wetgever heeft niet bepaald welke betekenis aan het begrip «woning» dient te worden gegeven; ook de wordingsgeschiedenis van de wet geeft hieromtrent geen zekerheid; de rechter is aldus verplicht dit begrip uit te leggen.

Door het begrip «woning» dient verstaan te worden elke eigendom, normaal bestemd en aangewend als huisvesting van gezinnen of personen, die ingevolge zijn constructie, grootte, inrichting en dergelijke, in normale omstandigheden gebruikt wordt voor de bewoning van slechts een enkel gezin.

De omstandigheid, dat dergelijke eigendom op dit ogenblik bewoond wordt door verscheidene afzonderlijke gezinnen of personen, doet aan dit principe geen afbreuk, zo de bewoning door verscheidene gezinnen of personen het gevolg is van de voorheen heersende woningnood en van de toepassing der opeenvolgende uitzonderingswetgevingen, en de bewoning dus in feite eerder een noodoplossing is.

De tekst van artikel 5, par. 1, voorziet impliciet het geval van de vóór 1 Januari 1950 gedane opzegging. Een op 28 December 1950 tegen 1 April 1951 gedane opzegging voldoet aan de voorschriften van artikel 5, par. 1, vermits zij een termijn van drie maanden laat vanaf 1 Januari 1951.

Scheers t/ Wyckmans.

Gezien de gedingstukken, o.m. 1° het in regelmatige vorm voorgebrachte vonnis, waartegen beroep, verleend door de Vrederechter van het kanton Borgerhout in dato 28 Juli 1950; 2° de geboekte en hieraangehechte beroepsakte, betekend door deurwaarder J. De Coninck te Antwerpen, in dato 7 September 1950;

Gezien het hoger beroep tijdig werd ingesteld in behoorlijke vorm en derhalve ontvankelijk is;

Gezien de oorspronkelijke eis strekte tot intrekking van de wettige huurverlenging tegen thans geïntimeerde, die de eerste verdieping van de eigendom van thans appellant, gelegen te Borgerhout, Karel De Preterlei 180, bewoont tegen 450 frank per maand;

Gezien de vraag gesteund was op de gewichtige redenen, dat appellant bedoelde woning zelf wenst te betrekken als zware asthmaliër;

Gezien de eerste rechter de redenen als niet bijzonder zwaarwichtig aanzag;

Gezien appellant thans steunt op de nieuwe wet van 20 December 1950, die inderdaad volgens artikel 40 van toepassing is op de thans aanhangige zaken;

Gezien hij aanvoert dat hij ingevolge artikel 4, par. 1, als eigenaar van een enkele woning het recht heeft de verlenging in te trekken om het goed zelf te betrekken;

Gezien geïntimeerde opwerpt dat appellant nalaat te bewijzen dat hij slechts eigenaar is van een enkele woning; dat echter dient te worden opgemerkt dat de huishuurwetten, houdende uitzonderingsbepalingen in zake huishuurwetten, uitzonderingen zijn op het gemeen recht, zodat degene, die de uitzondering inroept, deze moet bewijzen; dat derhalve appellant als eigenaar opzegt op basis van het gemeen recht; dat geïntimeerde een uitzondering inroept en deze dient te bewijzen; dat hij nalaat zulks te doen;

Gezien geïntimeerde verder aanvoert dat artikel 4, par. 1, dit recht van opzegging toekent aan de eigenaar van een enkele «woning», doch niet aan de eigenaar van een enkel «huis»; dat het in dit geding bedoelde huis bewoond wordt door twee huishoudens, waarvan slechts een, dat van geïntimeerde, een opzegging heeft gekregen; dat appellant dus eigenaar is van twee «woningen» en bedoeld artikel dus niet van toepassing is;

Gezien in principe de opmerking van geïntimeerde nopens het onderscheid tussen «huis» en «woning» gegrond is;

Gezien de nieuwe wet een voorzichtige poging betekent van terugkeer naar het gemene recht en ongetwijfeld de zeer interessante categorie van kleine eigenaars wenst te begunstigen, die tengevolge hunner jarenlange toewijding er in geslaagd zijn een eigen bescheiden eigendom aan te kopen;

Gezien onbetwistbaar in dit verband de nieuwe wet wenst te reageren tegen bepaalde categorieën van huurders, die, dikwijls in gunstiger economische situaties, onder de bescherming der uitzonderingsbepalingen in werkelijkheid genoten van de vruchten van de arbeid van anderen;

Gezien de wetgever niet heeft bepaald welke betekenis aan het begrip «woning» dient te worden gegeven; dat ook de wordingsgeschiedenis der wet hieromtrent geen zekerheid geeft; dat aldus de rechter verplicht is dit begrip uit te leggen;

Gezien door het begrip woning dient verstaan te worden elke eigendom, normaal bestemd en aangewend als huisvesting van gezinnen of personen, die ingevolge zijn constructie, grootte, inrichting en dergelijke in normale omstandigheden gebruikt wordt voor de bewoning van slechts een enkel gezin;

Dat de omstandigheid dat dergelijke eigendom op dit ogenblik bewoond wordt door verscheidene afzonderlijke gezinnen of personen, aan dit principe geen afbreuk doet, zo de bewoning door verscheidene gezinnen of personen het gevolg is van de voorheen heersende woningnood en de toepassing der opeenvolgende uitzonderingswetgevingen en de bewoning dus in feite eerder een noodoplossing is;

Dat de vraag of een eigenaar beroep kan doen op de bepalingen van artikel 4, par. 1 der wet van 20 December 1950 een feitenkwestie is, die breed dient opgevat te worden, aangezien immers de bepalingen van een uitzonderingswetgeving, waar zij afwijken van het gemene recht, zo strikt mogelijk dienen toegepast te worden en de wetgever ten andere door de wet van 20 December 1950 zijn wil te kennen gegeven heeft zoveel mogelijk naar de beginselen van het gemene recht terug te keren;

Gezien niet kan ontkend worden dat het litigieuze huis met een aankoopprijs van 90.000 frank in 1941, een oppervlakte van 106 m², begrijpende op de benedenverdieping gang, voorkamer, tweede kamer,

veranda en keuken; op de eerste verdieping voorkamer, tweede kamer, keuken en W.C.; op de tweede verdieping voorkamer en mansarde, een bescheiden burgershuis is, dat het niet ingericht of bestemd is tot appartementsgebouw en dus dient aangezien te worden als enkele woning in de geest van artikel 4, par 1;

Gezien appellant de bevoegdheid had de huur op te zeggen aan beide huurders en het niet ernstig is hem de keuze van opzegging te ontzeggen, keuze waarvan de rechtbank de motieven niet dient te onderzoeken;

Gezien evenwel uitdrukkelijk wordt bepaald dat door dit vonnis de huurverlenging van geïntimeerde wordt ingetrokken uitsluitend om appellant toe te laten de woning zelf te betrekken op gevaar van toepassing van artikel 5, par. 4;

Gezien appellant een eerste opzegging had gedaan op 28 December 1950 tegen 1 April 1951 om nadien een tweede maal op te zeggen op 6 Januari 1951 tegen 1 Mei 1951;

Gezien ingevolge artikel 5, par 1, de opzegging dient te geschieden drie maand te voren, ingaande op de datum van de inwerkingtreding der wet;

Gezien derhalve de eerste opzegging reeds voldeed aan deze voorschriften, vermits zij een termijn van drie maand liet vanaf 1 Januari 1951; dat inderdaad de tekst van artikel 5, par. 1, impliciet het geval van de vóór 1 Januari 1951 gedane opzegging voorziet;

Gezien derhalve de opzegging geldig dient te worden verklaard tegen 1 April 1951;

Om deze redenen,

De Rechtbank, rechtdoende in hoger beroep en op tegenspraak;

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond;

Doet het vonnis a quo te niet en, opnieuw wijzende, verklaart goed en geldig de op 28 December 1950 tegen 1 April 1951 gedane opzegging; onttrekt de wettelijke huurverlenging aan geïntimeerde tegen die datum;

Veroordeelt geïntimeerde de door hem bewoonde kamers te ontruimen tegen 1 April 1951 en, bij gebreke zulks te doen, machtigt appellant van nu af en voor alsdan hem te doen uitzetten, met de zijnen en al wie er zich zullen bevinden door de eerste daartoe gevorderde deurwaarder;

Stelt evenwel de kosten van eerste aanleg ten laste van appellant en die van het hoger beroep ten laste van geïntimeerde.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE TURNHOUT

2e Kamer — 23 Februari 1951

Voorzitter: M. Boone.

Rechters: M.M. Van den Hove d'Ertsenryck en Schiltz.
O.M.: M. Le Paige.

Advocaten: Mrs Declercq en De Peuter.

Burgerlijke partij. — Grenzen van volmacht. — De niet-ontvankelijkheid kan ook nog betwist worden nadat akte is verleend van het zich stellen als burgerlijke partij.

Het zich stellen als burgerlijke partij kan alleen geschieden tegen hen, die in de volmacht aangewezen zijn, niet tegen andere personen.

Niet juist is de bewering, dat de ontvankelijkheid niet meer kan betwist worden nadat aan de burgerlijke partij akte verleend was dat zij zich gesteld had, en dat de Rechtbank vooraf de volmachten had dienen te onderzoeken.

De strafrechter mag het verlenen van akte immers niet weigeren. De akteverlening kan tot enig gevolg hebben, dat de zich stellende partij kan tussenkomen in het debat en zich derhalve in de toestand bevindt van een gewoon eiser, tegen wie alle middelen van niet-ontvankelijkheid en alle middelen ten gronde door de verdachte kunnen aangewend worden.

O.M. en Belgische Staat (Dienst der Scheepvaart b.p. t/Daes en Collard.

1. Aangaande de ontvankelijkheid van de burgerlijke partij:

Overwegende dat de eerste rechter terecht de aanstelling van de burgerlijke partij, Dienst der Scheepvaart, tegen de Naamloze Vennootschap Strabed niet ontvankelijk heeft verklaard, daar voormelde maatschappij niet in zake was;

Overwegende dat de eerste rechter, terecht de aanstelling van de Burgerlijke Partij, Dienst der Scheepvaart, tegen verdachte Daes en de als burgerlijk verantwoordelijk opgeroepen persoon Collard niet ontvankelijk heeft verklaard, omdat de vertegenwoordiger van de Dienst der Scheepvaart niet voorzien was van een regelmatige volmacht; dat inderdaad de volmacht, die in de bundel berust, de Burgerlijke Partij slechts toelaat zich aan te stellen als burgerlijke partij tegen: 1°) De Haes Henri Arnold, eigenaar, sleepboot-kapitein, varende op de sleepboot « Cérésè »; 2°) J. A. Strabed, Kunstlaan 19 te Brussel, eigenaar van Ponton « Strabed XI », bevaren door zetschipper Daes, terwijl de dagvaarding van het Openbaar Ministerie slechts gericht is tegen Daes Seraphien Jozef, schipper, en Collard Florent, administrateur, wonende te Schaarbeek;

Overwegende dat beroeper ten onrechte beweert dat, éénmaal dat akte verleend werd aan de Burgerlijke Partij van haar aanstelling de ontvankelijkheid niet meer kan betwist worden, op basis van de volmachten, die de Rechtbank vooraf diende te onderzoeken;

Overwegende dat het de strafrechter niet toegelaten is de akteverlening te weigeren; dat de akteverlening als enig gevolg kan hebben dat de partij, die zich aanstelt, kan tussenkomen in het debat en zich derhalve in de toestand bevindt van een gewone aanlegger, waartegen alle middelen van niet-ontvankelijkheid of ten gronde kunnen aangewend door de betichte;

(Het overige zonder belang).

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

“Rechtskundig Weekblad”

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUSSEL

22 November 1950.

Voorzitter : M. Magnus.

Rechters : M.M. Jacquemin en Moureau.

Referendaris : M. Drion.

Advocaten : Mrs De Coninck en E. Hendrickx (Antw.)

Koop en verkoop. — Toetredingscontract (contrat d'adhésion). — Met de hand op de bestelbon geschreven bedingen, afwijkend van de gedrukte voorwaarden. — Aanvaarding daarvan door verkoper. — Onverschuldigde betaling van voorschot.

Indien de door de koper op de bestelbon met de hand geschreven bedingen, die afwijken van de gedrukte, door de verkoper zijn aanvaard, dient de voorkeur aan de geschreven bedingen gegeven te worden.

Het verzuim van protest of voorbehoud moet in casu derhalve en in verband met de omstandigheden als een aanvaarding door de verkoper van het door de koper geschreven beding worden aangemerkt.

Zelfs indien men mocht aannemen, dat bedoeld beding (ontbinding van rechtswege van de koop-overeenkomst, indien niet op de bepaalde termijn geleverd is) niet door de verkoper aanvaard is, zou deze niet gerechtigd zijn het van de koper ontvangen voorschot te behouden daar in dat geval een koop-overeenkomst niet zou zijn tot stand gekomen bij gebrek aan een der wezenlijke bestanddelen, nl. het akkoord omtrent de leveringstermijn.

N.V. Sté belge des automobiles Citroën t/ Ruffkens-Janssens.

Overwegende dat het verzet regelmatig is naar de vorm; dat de ontvankelijkheid ervan niet is betwist; Overwegende dat oorspronkelijke aanlegster op 4 Mei 1950 een wagen aan verweerster heeft besteld en een voorschot van 10.000 frank heeft betaald;

Dat de echtgenote Janssens zich op een clause van het contract beroept, welke als volgt luidt : « Levering op voorziene datum, anders kontrakt nietig gemaakt » en op het feit dat de bestelde wagen niet op gezegde datum geleverd is, om de vennootschap Citroën te dagvaarden ten einde « de bestelling van 4 Mei 1950 nietig te verklaren en zonder waarde » en bijgevolg de terugbetaling der som van 10.000 frank en een schadevergoeding van 5.000 frank te vorderen;

Overwegende dat verweerster de gegrondheid van de vordering betwist en bij tegeneis de uitvoering van de koopovereenkomst vordert;

Over de oorspronkelijke eis :

Overwegende dat de bestelling in de mening van eiseres onder de uitdrukkelijke voorwaarde geschiedde, dat de wagen binnen een bepaalde termijn zou geleverd worden;

Dat de bedoeling van aanlegster door de clause waarvan hoger sprake uitgedrukt is;

Dat bedoelde clause een ontbindend beding uitmaakt, zodat in geval dat de leveringstermijn niet zou geëerbiedigd worden, de aankoop van rechtswege zou ontbonden worden;

Overwegende, anderzijds, dat de bestellingsbon in leesbare drukletters vermeldde : « De tekst van deze orderbon kan onder geen enkel voorwendsel veranderd worden. Iedere doorhaling of toevoeging is waardeloos en kan de verantwoordelijkheid van de Société belge des automobiles Citroën niet in het geding brengen »;

Overwegende dat verweerster deze clause inroept om te beweren dat het ontbindend beding geen uitwerking heeft;

Overwegende dat de gedrukte bestelbon een voorstel tot een typisch adhesiecontract (contrat d'adhésion) uitmaakt;

Overwegende dat het niet verboden was aan eiseres op dit voorstel door een tegenvoorstel te antwoorden;

Dat de bestelling op andere voorwaarden als zulk een tegenvoorstel dient te worden beschouwd (zie De Page, Tr. él., de dr. civ. belge, 2^e uitgave, 2^e deel, n^os 500 en 502);

Dat verweerster vrij was dit tegenvoorstel aan te nemen of te verwerpen;

Overwegende dat de handtekening van eiseres op de bestelbons verweerster niet kon verplichten : de bemiddelaar had volgens de tekst van voormelde bon geen macht om de N.V. Citroën te verbinden (hij trad slechts op als handelsvertegenwoordiger, daar hij de bon niet tekende, doch was belast met het overdragen van bedoelde bon aan verweerster); had hij zelfs volmacht gehad, dan zou hij zijn opdracht overschreden hebben, zodat de N.V. Citroën toch niet verbonden was;

Doch overwegende dat verweerster later het tegenvoorstel heeft aangenomen;

Overwegende inderdaad, dat zij de overgedragen bestelling heeft ontvangen en aangenomen (cfr haar brief dd. 17 Mei 1950) zonder dat zij het minste bezwaar uitte tegen het ontbindend beding;

Dat zulk verzuim van protest of voorbehoud als een aanvaarding van het ontbindend beding dient te worden beschouwd, als men rekening houdt met wat hierna volgt :

1^o wanneer met de hand geschreven clauses in strijd zijn met gedrukte voorwaarden, dient de voorkeur aan de eerste gegeven te worden (Perreau, Clauses manuscrites et clauses imprimées, in Rev. Tr. Dr. Civ., 1927, bl. 303 en volg.; Fredericq, Tr. de dr. comm. belge, deel I, n^o 157);

2^o partijen waren in verhandeling (voorstel, tegenvoorstel, zodat het stilzwijgen van verweerster als een « silence circonstancié » moet worden aangemerkt (cfr De Page, op. cit., deel II, n^o 544 en volg.);

Verweerster heeft niet geprotesteerd ondanks het feit dat eiseres in haar brief van 22 Mei klaar en duidelijk haar stelling uiteenzette;

Overwegende, dientengevolge, dat eiseres het recht had de bestelling als nietig te beschouwen, toen de wagen niet op de voorziene datum geleverd was en toen zij verweerster had aangemaand (brief dd. 22 Mei 1950);

Overwegende dat de echtgenote Janssens gebruik heeft gemaakt van dit recht;

Overwegende dat tengevolge van het ontbindend beding de aankoop ontbonden is; dat het voorschot van 10.000 frank zich zonder oorzaak in het bezit van verweerster bevindt;

Overwegende dat, zelfs indien men mocht van mening zijn dat de houding van verweerster niet als aanvaarding dient te worden beschouwd, de N.V. Citroën toch niet gerechtigd zou zijn het voorschot te behouden en de inontvangstneming van de wagen te vorderen;

Dat inderdaad in dit geval de verkoop, waarop het verweer en de tegenvordering van de N.V. Citroën steunt, niet zou bestaan, bij gebrek aan een der wezenlijke bestanddelen, nl. het akkoord nopens de leveringsstermijn (cfr De Page, op. cit., Crit. Jur. belge, 1948, 66 met opmerkingen van Fally);

Overwegende dat de gevorderde schadevergoeding niet overdreven lijkt;

Nopens de tegenvordering :

Overwegende dat de tegeneis niet gegrond is;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Uitspraak doende over het verzet : ontvangt het, doch verklaart het ongegrond; dientengevolge bepaalt dat haar verstekvonnis dd. 30 Juni 1950, waarvan een regelmatige uitgifte overgelegd werd, zijn volledige gevolgen zal hebben;

Uitspraak doende over de tegenvordering : wijst deze af;

Uitspraak doende over de kosten : verwijst oorspronkelijke verweerster in de kosten van het verzet en van de tegenvordering;

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar niettegenstaande hoger beroep en zonder borgstelling, uitgenomen wat de kosten betreft.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

2e Kamer. — 12 Januari 1951.

Voorzitter : M. Neefs.

Rechters : M.M. Verstraeten en De Coninck.

Referendaris : M. Noppe.

Advocaten : Mrs Ooms en Van der Donckt.

Verkeer. — Voorrang. — Overtredingen door de over de hoofdweg rijdende autobestuurder begaan. — Oorzaak van de aanrijding.

Op een moeilijk kruispunt is de bestuurder van een voertuig, die van een secundaire weg komt, gerechtigd het kruispunt enigszins op te rijden, daar hij anders meestal onmogelijk de hoofdweg zou kunnen oversteken.

De bestuurder van een voertuig, komende van een secundaire weg, die zich in zijn berekeningen betreffende afstand en snelheid van de weggebruiker, die over de hoofdweg rijdt, vergist, omdat deze in strijd met de wettelijke voorschriften aan een kruispunt voorsteekt, heeft geen schuld aan de aanrijding, welke zich tussen hem en deze laatste voordoet.

Hij, die over een prioriteitsrecht beschikt, is niet ontheven van de verplichting de voorzorgsmaatregelen te nemen, die door de omstandigheden geboden zijn om een nakende of komende aanrijding te vermijden.

Dallemagne t/ Blockland.

Gezien de geboekte dagvaarding van deurwaarder Leo Ceulemans, verblijvend te Ekeren, op 15 Juni 1950 betekend, strekkende tot betaling der som van 13.097 frank met de vergoedende en gerechtelijke interesten en de gedingskosten als vergoeding der schade, door aanleggers' auto, door diens minderjarige zoon bestuurd de 26 December 1949 geleden tengevolge ener aanrijding met een autovoertuig van verweerder op het kruispunt Mechelsesteenweg, Belgiëlei en Koningin Elisabethlei te Antwerpen;

Aangezien verweerder op de hoofdeis aanvoerende dat de verantwoordelijkheid voor bedoeld ongeval uitsluitend bij de bestuurder van aanleggers autovoertuig berust, bij wijze van tegeneis van aanlegger in hoofdeis de vergoeding vordert der schade door hem zelf ingevolge de aanrijding geleden en omschreven

in zijn besluitschrift (met een fiscale plakzegel van 20 fr. bekleed);

Aangezien de ontvankelijkheid van de tegeneis door aanlegger in hoofdeis niet betwist wordt;

Aangezien de verantwoordelijkheid voor het ongeval niet bij de zoon van aanlegger in hoofdeis, doch uitsluitend bij verweerder in hoofdeis berust;

Aangezien het kruispunt van de Mechelsesteenweg, Belgiëlei en Koningin Elisabethlei een zeer moeilijk kruispunt is, niet voorzien van een het verkeer regerende agent of van een automatische signalisatie, en het in feite voor de komende autobestuurder, die de prioriteit van het van de Mechelsesteenweg uit de richting van Berchem komende autoverkeer moet eerbiedigen, meestal onmogelijk is op de Belgiëlei te geraken, indien hij zijn wagen stilhoudt vóór het kruispunt en dit niet enigszins oprijdt;

Aangezien aanlegger in hoofdeis verklaart dat, toen zijn autovoertuig het kruispunt opgereden was, verweerder op de hoofdeis gepoogd heeft op het kruispunt een reeks auto's vóór te rijden, welke ook in de richting van de Nationale Bank reden;

Aangezien men ter zake mag aannemen dat zulks wel degelijk het geval was, daar men anders niet inziet waarom verweerder in hoofdeis de vluchtheuvel, welke zich nabij het kruispunt bevindt, voorbijgestoken heeft langs de linker kant;

Aangezien men dus ter zake mag aannemen dat verweerder in hoofdeis op foutieve wijze de redelijke doorgangsvooruitzichten van de bestuurder van aanleggers auto in de war gestuurd heeft (Verbr. 16 Januari 1950, Pas I, 320);

Aangezien dit links voorbijsteken van de vluchtheuvel en zulks met grote snelheid, manoeuvre waaraan aanlegger zich niet moest verwachten, op zichzelf reeds een zware fout geweest is, die rechtstreeks aanleiding gegeven heeft tot het ongeval;

Aangezien bedoelde vluchtheuvel, voorzien van een zuil met oranjegeel licht wel degelijk aangelegd is om het verkeer op dit gevaarlijk kruispunt te kanaliseren en, bij gebrek aan tegenstrijdige aanwijzing gegeven door de in de wet voorziene tekens, het voorbijsteken ervan enkel rechts mocht geschieden;

Aangezien aanlegger in hoofdeis zich er redelijkerwijze niet moest aan verwachten de auto van verweerder op de rechter tramrails (richting Nationale Bank) te ontmoeten;

Aangezien eindelijk blijkens de duidelijke verklaring van de belangloze getuige Le Jeune Béatrice de auto van aanlegger in hoofdeis zeer traag reed en het autovoertuig van verweerder integendeel overdreven snel reed (« excessivement vite ») en te laat geremd heeft;

Aangezien men daaruit mag afleiden dat de auto van verweerder nog tamelijk ver af was van het kruispunt, toen de auto van aanlegger dit kruispunt kwam opgereden;

Aangezien in ieder geval hij, die over een prioriteitsrecht beschikt, niet ontheven is van de verplichting de voorzorgsmaatregelen te nemen, door de omstandigheden geboden om een nakende of mogelijke aanrijding te vermijden (Verbr. 15 Mei 1950, Pas I, 639);

Aangezien ter zake, afgezien van de andere fouten welke hij bedreven heeft, verweerder in hoofdeis het uiterst gevaarlijk kruispunt van de Mechelsesteenweg, Belgiëlei en Koningin Elisabethlaan, gelet op de stand van aanleggers voertuig, gelet daarbij nog op de toenmalige glibberigheid van de weg, met te grote snelheid en op te drieste wijze opgereden is;

Aangezien de aanrijding in de gegeven omstandigheden der zaak enkel en alleen te wijten is aan de

reeks fouten, door verweerder in hoofdeis begaan, en deze laatste derhalve geheel en uitsluitend aansprakelijk dient verklaard te worden voor de gevolgen van bedoeld ongeval;

Ten aanzien van het schadebedrag door aanlegger in hoofdeis gevorderd: (zonder belang);

.....

Om deze redenen:

De Rechtbank, vermeldend dat de bepalingen van de artikels 2 en 34 der wet van 15 Juni 1935 in acht genomen werden;

en alle tegenstrijdige besluiten verwerpende, zegt voor recht dat de partij Blockland Jan geheel en uitsluitend aansprakelijk dient verklaard te worden voor al de gevolgen van bedoeld ongeval;

Beslissende op de hoofdeis: verklaart deze eis in de hiernabepaalde mate gegrond;.....

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE

2e Kamer — 20 Maart 1951

Alleenzetend rechter: M. Blondeel

Referendaris: M. Kesteloot.

Advocaten: Mrs Bernolet Jan en Aernoudts.

1. Rekening-courant. — In casu niet aanwezig.
2. Schuldvergelijking. — Beroep op gerechtelijke schuldvergelijking is het instellen van een tegenvordering. — Afwezigheid van ieder verband tussen hoofdvordering en tegenvordering. — Niet-ontvankelijkheid van tegenvordering.

1. De boekhouding van een aannemer van werken, die in voortdurende handelsbetrekkingen staat met een handelaar in bouwmaterialen, waarbij eerstgenoemde de laatstgenoemde crediteert voor het bedrag der ontvangen facturen en hem debiteert voor de gedane betalingen of ontvangen creditnota's, vormt een eenvoudige rekening per debet of credit, waaraan geen enkel der gevolgen van een contract van rekening-courant kan verbonden worden, ook al is aan de rekening de uiterlijke vorm van een rekening-courant gegeven.

2. De verweerder, die een schuldvordering opwerpt, welke niet aan alle vereisten voor schuldvergelijking voldoet, doet een beroep op gerechtelijke schuldvergelijking, d.w.z. stelt in werkelijkheid een tegenvordering in.

Indien geen enkel verband tussen hoofdvordering en tegenvordering bestaat, moet deze laatste niet ontvankelijk worden verklaard.

V.d.C.t./O.S.

Aangezien de vordering strekt ten einde verweester (S) te horen veroordelen om aan aanlegster (VdC) te betalen de som van 44.611,60 fr., bedrag van drie facturen in dato 30 Juni, 15 Juli en 31 Juli 1950 over gedane leveringen, met 138 fr. voor protestkosten en verwijlrenten, belopende 1076 frank, zijnde samen de som van 45.825,60 frank;

Aangezien verweester erkent deze som schuldig te zijn, doch beweert dat er tussen partijen een lopende rekening bestaat, welke voor het ogenblik sluit met een debetsaldo van 44.611,80 frank, bedrag der drie

voormelde facturen; dat zij gerechtigd is deze som, welke in de lopende rekening een onzelfstandig element vormt, terug te houden als waarborg wegens de gebrekkige uitvoering door aanlegster van bevoeringswerken door haar uitgevoerd; zulks alhoewel geen verband bestaat tussen de vordering van aanlegster, strekkende tot betaling der drie voormelde facturen, en de betwisting door verweester opgeworpen; dat zij bij tegeneis vordert te horen zeggen voor recht dat zij gerechtigd is een bedrag, plusminus overeenstemmend met het aan aanlegster nog verschuldigd saldo terug te houden als waarborg en totdat, na een door deze rechtbank te bevelen deskundig onderzoek, over het tussen partijen bestaande geschil zal zijn beslist, waarna de definitieve afrekening tussen partijen zal kunnen plaats hebben;

Aangezien tussen partijen een contract van lopende rekening noch uitdrukkelijk noch stilzwijgend gesloten werd; dat de boekhouding van de ondernemer van werken, in voortdurende handelsbetrekkingen met een verkoper van bouwwaren, waarbij de eerste den verkoper crediteert met het bedrag der ontvangen facturen en hem debiteert met de gedane betalingen of ontvangen creditnota's, een eenvoudige rekening per debet of credit vormt, waaraan geen enkel der gevolgen van een contract van lopende rekening kan gehecht worden, dit alhoewel aan de rekening de uitwendige vorm van een lopende rekening gegeven werd; (Rep. Prat. Droit B.; Comptes Courants nrs 8, 9 en 37);

Aangezien verweester in werkelijkheid tegen de niet betwiste, voor dadelijke vereffening en opeising vatbare schuldvordering van aanlegster een andere schuldvordering stelt, welke niet de voorwaarden vervult voor wettelijke schuldvergelijking; dat hij bijgevolg de gerechtelijke schuldvergelijking opwerpt; dat de verweerder, die de gerechtelijke schuldvergelijking opwerpt, een tegenvordering instelt; (Rep. Prat. Drt B.; Demande Reconventionnelle nrs 133 en 134);

Aangezien de gebrekkige bevoering, die verweester ten laste van aanlegster legt, het voorwerp uitmaakt van de facturen van deze laatste in dato 30 September 1949 en 15 April 1950 en van een creditnota in dato 15 April 1950; dat deze bevoering geen enkel verband houdt met de leveringen, die het voorwerp uitmaken van de facturen, waarvan de betaling bij hoofdvordering gevorderd wordt, en verweester dit trouwens toegeeft;

Aangezien bijgevolg de door verweester gevormde tegenvordering volkomen onafhankelijk is van de eis, die het voorwerp uitmaakt van de hoofdvordering; dat geen enkel verband tussen beide bestaat;

Aangezien de tegenvordering dan ook niet ontvankelijk is (Rep. Prat. Drt B.; Demande reconventionnelle nrs 57, 58 en 59);

Om deze redenen, de Rechtbank:

Wijzende op tegenspraak, alle verdere en strijdige besluiten verwerpende;

Verklaart de hoofdvordering gegrond. Veroordeelt verweester om aan aanlegster te betalen de som van 44.749,60 frank, te verhogen met de verwijlrenten, vervallen voor dagvaarding en de rechterlijke intresten sedert de dagvaarding;

Verklaart de tegenvordering niet ontvankelijk;

Veroordeelt verweester tot de kosten van het geding, verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande de aanwending van enig rechtsmiddel en zonder borgstelling.

ARBEIDSGERECHT TE ANTWERPEN

25 Februari 1947.

Voorzitter : M. Mariën.

Bijzitter : M. P. Speyer.

Pleiters : Mrs. Van Alsenoy en Van Oekel.

Sequester. — Bekwaamheid van de onder sequester gestelde. — De dienst van het sequester vertegenwoordigt hem niet.

De onder sequester gestelde blijft bekwaam om in rechte op te treden. De Dienst van het Sequester vertegenwoordigt niet de onder sequester gestelde. Voormelde Dienst moet slechts de schulden van de onder sequester gestelde betalen uit diens activa, voorzover deze toereikend zijn, hetgeen blijken moet uit de door de Dienst opgemaakt inventaris.

Heck t/ N.V. De Star, Claeskens en Dienst van het Sequester.

Aangezien aanlegger in dienst was van de N.V. De Star; dat hij zijn werkgever samen met diens beweerde sequester, de Heer Claeskens, op 22 Augustus 1946 voor het Arbeidsgerecht heeft gedagvaard ten einde : het dienstcontract verbroken te horen verklaren ten laste van gedaagden en hun verder te horen veroordelen tot de betaling van elf duizend frank, met de gerechtelijke intresten en de kosten;

Aangezien hij op 3 Oktober 1946 de Dienst van het Sequester heeft gedagvaard om in het geding tussen te komen en zich met de eerste gedaagden te horen veroordelen hoofdelijk tot het betalen van de som van frs. 11.000 met de gerechtelijke intresten en de kosten;

Aangezien blijkt dat het contract als verbroken dient beschouwd; dat de door aanlegger gevorderde som de volgende posten omvat : loon over Mei, Juni, Juli frs. 12.000.—, aankoop van pomp frs. 2000.—, verminderd met een ontvangen voorschot van frs. 3000.—

Aangezien gedaagde in tussenkomst doet opmerken, dat het saldo van het loon slechts frs. 8172.— bedraagt en aanlegger hiermede in zijne besluiten akkoord gaat; dat dezelfde gedaagde niet betwist dat aanlegger genoodzaakt was een pompmeter aan de opgegeven prijs te kopen, doch de aflevering van een rekening voor deze aankoop vraagt;

Aangezien gedaagde in tussenkomst bij wederzijds betaling vraagt van een som van fr. 7.205.— wegens te kort in inventaris; dat de schipper zeker verplicht is de in de inventaris opgesomde zaken af te leveren; dat deze verplichting moet nageleefd worden bij het verlaten van het schip en op dat ogenblik moet nagegaan worden;

Aangezien de schipper nochtans niet mag blootgesteld zijn aan een levenslange verantwoordelijkheid desaan gaande; dat zijn vertrek van het schip zonder enig protest van de werkgever als een vermoeden juris tantum van vervulling van deze verplichting moet beschouwd worden; dat ter zake geen der gedaagden ooit enig protest aan aanlegger deed toekomen en de vraag tot betaling van fr. 7.205.— voor de eerste maal op de zitting werd gesteld; dat gedaagde in tussenkomst niet bewijst dat er enig aanwrijfbaar tekort zou geweest zijn;

Aangezien aanlegger de veroordeling vraagt van 2de gedaagde als sekwester; dat deze nochtans buiten zake dient gesteld te worden, vermits de Dienst van het Sekwesters zijn bevoegdheden overnam;

Aangezien aanlegger vraagt dat gedaagde in tussen-

komst te zamen met de twee eersten, hoofdelijk, met eigen penningen, en de ene bij gebreke van de andere, zou veroordeeld worden tot het betalen van de som van fr. 10.072,90;

Aangezien de vraag dient gesteld of 1ste gedaagde nog in rechte kan optreden; dat de rechtspraak en de rechtsleer desaan gaande verdeeld is (zie in bevestigende zin : Jean Baugniet, Revue Pratique du Notariat belge, 1946, blz. 386; contra J. Fontaine, Jurisprudence commerciale de Bruxelles, 1927, N° 467, N° 18);

Aangezien de gesekwesteerde ontheven is van het beheer van zijn goederen, doch niet onbekwaam wordt; dat het recht om voor het gerecht op te treden een persoonlijke hoedanigheid is, onafhankelijk van het voorwerp der vordering; dat een gehuwde vrouw tot een boete kan veroordeeld worden, niettegenstaande de echtgenoot beheerder is van haar eigen goederen en deze van de gemeenschap; dat de onbekwaamheid niet kan vermoed worden en uitdrukkelijk door een wettekst dient vastgesteld, hetgeen hier het geval niet is; dat de persoonlijke veroordeling van eerste gedaagde kan gevraagd worden;

Aangezien een deel van de rechtspraak (zie o.a. Brussel, 13 Juli 1946, J.T. blz. 461, Brussel, 20 Juli 1946, J.T., blz. 554) de Dienst van het Sekwesters als vertegenwoordiger van de gesekwesteerde aanvaardt; dat deze rechtspraak steunt op een arrest van het Hof van Verbreking dd. 30 Juni 1927, met een advies van Procureur-Generaal Leclercq, waarin gezegd wordt dat de sekwesters gesubstitueerd is aan de gesekwesteerde voor de uitoefening van dezes rechten, zonder er nochtans mandataris van te zijn;

Aangezien deze rechtspraak steunde op de besluitwet van 10-11-1918 en de wet van 27-11-1927; dat in deze wetgeving uitdrukkelijk was voorzien, dat de sekwesters aan de Rechtbank toelating moest vragen om in rechte op te treden; dat deze laatste bij het verlenen van de toelating vrij was expliciet of impliciet de draagwijdte ervan te bepalen; dat de besluitwet van 10-12-1918 fysieke personen, waarvan de taak met die van voorlopige beheerders kon vergeleken worden, met de bewaring van de gesekwesteerde goederen belastte, hetgeen een uitbreiding van art. 112 van het Burgerlijk Wetboek en de vertegenwoordiging van de gesekwesteerde door zijn sekwesters wettigde;

Aangezien integendeel heden door de besluitwet van 23 Augustus 1944 een openbare instelling werd opgericht, genoemd « Dienst van het Sekwesters », met de taak de onder sekwesters gestelde goederen te bewaren en te beheren; dat deze instelling volgens art. 7 van voornoemde besluitwet de rechten van de onder sekwesters gestelde uitoefent, maar daarmee alleen bedoeld wordt dat zij een recht heeft op alle actieve bestanddelen van het patrimonium van de gesekwesteerde en dat zij deze bestanddelen kan inzamelen, zonder noodzakelijkerwijze enige vertegenwoordiging in rechte op zich te nemen;

Dat hier juist het origineel karakter van deze instelling ligt;

Aangezien de gedaagde in tussenkomst dus niet kan veroordeeld worden als vertegenwoordiger van eerste gedaagde; dat de Raad hem slechts kan veroordelen ingevolge eigen verplichtingen; dat op dit punt de besluitwet van 23 Augustus 1944 duidelijk zegt : « tot een bedrag gelijk aan het actief der goederen onder sekwesters, vervult hij de verbintenissen van de onder sekwesters gestelde »;

Aangezien gedaagde in tussenkomst de schulden van 1ste gedaagde slechts uit diens actief moet betalen; dat om tot het bepalen van dit actief te komen, de wet hem oplegt een inventaris te maken, en zolang

door deze laatste niet blijkt dat er actief is, geen betaling kan of mag gedaan worden;

Aangezien aanlegger die de bewijslast draagt niet bewijst dat er een actief is, nog minder dat er een inventaris werd opgemaakt; dat gedaagde in tussenkomst integendeel beweert dat de operaties van inventaris materieel nog niet konden gesloten worden;

Aangezien het niet in de bevoegdheid van de rechtsmacht valt na te gaan of gedaagde in tussenkomst, openbare instelling, haar operaties reeds had moeten beëindigen; dat de Raad zich moet beperken bij de vaststelling, dat gedaagde in tussenkomst zal gehouden zijn de som van fr. 10.702,90 te betalen indien, na inventaris, blijkt dat dit bedrag uit het actief van eerste gedaagde kan betaald worden; dat noch in de dagvaarding, noch in de besluiten aanlegger tot een dergelijk geclausuleerde veroordeling besluit en de Raad niet «ultra petita» mag uitspraak doen;

OM DEZE REDENEN,

Het Arbeidsgerecht, alle andere en tegenstrijdige besluiten verwerpende, rechtdoende in eerste aanleg op tegenspraak tegenover de drie gedaagden,

veroordeelt eerste gedaagde om aan aanlegger te betalen de som van 10.172,90 fr. met de gerechtelijke intresten en de kosten van de dagvaarding;

stelt tweede gedaagde buiten zake en veroordeelt aanlegger tot de kosten van zijn dagvaarding;

verklaart de eis van aanlegger tegen gedaagde in tussenkomst ontvankelijk, doch ongegrond en veroordeelt aanlegger tot de kosten van deze procedure; verklaart de tegeneis van gedaagde in tussenkomst ontvankelijk doch ongegrond; veroordeelt hem in de kosten van deze tegeneis;

Verleent akte aan gedaagden in tussenkomst, dat hij aanbiedt de som van fr. 876,90 in het passief der N.V. Star op te nemen en te regelen overeenkomstig art. 8 van de besluitwet van 23 Augustus 1944.

NOOT: Vgl. Rb. Antwerpen, 16 April 1946, R. W. 1946-1947, 783; Rb. Hasselt, 3 Juli 1946, R. W. 1946-1947, 754; R.v.K. Antwerpen, 29 October 1946, R. W. 1946-1947, 632; Rb. Antwerpen, 24 Januari 1947, R. W. 1946-1947, 818; R.v.K. Gent, 13 Februari 1947, R. W. 1946-1947, 756; Rb. Hasselt, 27 Februari 1947, R. W. 1946-1947, 1201; R.v.K. Aalst, 28 October 1947, R. W. 1947-1948, 643; R.v.K., St. Niklaas, 30 Maart 1948, R. —, 1947-1948, 1122; Rb. Gent, 8 Juli 1948, R. W. 1949, 725; R.v.K. Gent, 24 Juni 1948, R. W. 1948-1949, 727.

BIBLIOGRAPHIE

Plaatsgebrek verplicht ons de rubriek «Bibliographie» te verschuiven naar het volgend nummer.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

ALGEMENE VERGADERING TE HASSELT VAN 14 APRIL 1951

Om wille van de zeer slechte weersomstandigheden hadden slechts weinige jongere advocaten gevolg gegeven aan het beroep dat, door het Verbond, op hun medewerking werd gedaan in verband tot de vergadering die te Hasselt op Zaterdag 14 April l.l. plaats had. Dit was echter zeer jammer, want hoe men ook de verschillende hervormingen, die voorgesteld werden, moge beoordelen, blijft het niettemin een zeker feit dat het Verbond der Belgische Advocaten het stadium van nutteloze en holklinkende redevoeringen voorbij is en, onder het dynamiek voorzitterschap van de heer Stokhouder Collignon, een periode van praktische verwezenlijkingen wenst in te zetten.

Het debat, waarbij op geen enkel ogenblik de aandacht van de loutere zakelijkheid werd afgeleid, werd voorafgegaan door een bondige doch zeer treffende inleiding van de heer voorzitter Collignon, die, met veel juistheid, het «probleem van de jongeren aan de Balie» situeerde en het ontstaan van dit vraagstuk historisch door de evolutie van de economische omstandigheden beschreef.

Bij de verslagen, die vervolgens werden voorgebracht, werd eveneens geen enkele toegeving aan welsprekendheids-effecten gedaan: alles was daarentegen gericht op volmaakte informatie, cijfers en statistieken volgens de meest moderne Amerikaanse methodes.

Meester Legrand, advocaat bij de Balie van Kortrijk, handelde over het regime der gezinstoelagen en kon zeer gemakkelijk bewijzen, aan de hand van onbetwistbare gegevens, dat dit regime voor de advocaten ontoereikend en tevens onrechtvaardig was. Spreker stelde voor dat in de schoot der Balie een onafhankelijke kas zou opgericht worden, hetgeen onmiddellijk voor gevolg zou hebben het bedrag der uitkeringen te doen stijgen. Een commissie werd dadelijk samengesteld, die gelast werd met het onderzoek van dit vraagstuk en van de mogelijkheid om de wetgeving op dit punt te hervormen.

Vervolgens werd het woord verleend aan Mr. Van Nieuwenhuyzen, die ingrijpende hervormingen van de organisatie van ons beroep voorstelde en zich een voorstander toonde van de beroepsschool, de specialisatie en de associatie. Zijn uiteenzetting was voornamelijk zeer interessant wanneer hij ons de algemene lijnen bekend maakte van het plan van de heer Stokhouder Chômé met betrekking tot de oprichting van de school der «candidaat-advocaten».

Het is hier de plaats niet om de diverse problemen die zich in dit verband stellen, te discussiëren. Wij zullen trouwens de gelegenheid hebben hierop terug te komen wanneer het project van Stokhouder Chômé dichter tot verwezenlijking zal komen. Het weze echter nu reeds aangestipt dat deze beroepsschool voor al de stagisten van het land verplichtend zou zijn, terwijl de scholen slechts te Brussel, Luik en Gent zouden ingericht worden, hetgeen ons als een niet te verrechtvaardigen systeem voorkomt.

Na enkele tussenkomsten van jongere confraters werd de zitting geheven. De leden van het Verbond werden alsdan door de Balie van Hasselt ontvangen in het lokaal van het café «De Drie Pikkels», waar in meer beperkte groepjes de resultaten van de vergadering heftig werden besproken.

Men vraagt zich echter af of de oplossingen, die men aan de problemen der Balie wenst te brengen, niet ingegeven zijn door verkeerde begrippen. Het komt ons inderdaad voor dat het loutere utopie is het beroep op dusdanige wijze te willen hervormen dat de advocaten in hun beroep dezelfde voordelen van gerustheid en veiligheid zouden genieten die alleen door het functionarisme geboden worden. Het probleem lijkt ons eerder een probleem van selectie te zijn. Is de beroepsschool werkelijk van aard om deze selectie in een gunstige zin te bevorderen? Men mag er aan twijfelen dat voor de Balie niet geschikte elementen, na het welslagen van de universitaire studies, deze laatste proef niet zouden kunnen ondergaan. Ook zou men dienen na te gaan of de specialisatie op algemene wijze toegepast, voor ieder specialist wel renderend zou zijn. Het welvaren van de specialisten is, ons inziens, juist toe te schrijven aan het feit dat zij maar een uitzondering zijn.

De crisis aan de Balie is uitsluitend toe te schrijven aan twee factoren: het klein aantal zaken enerzijds, het al te groot aantal advocaten anderzijds. Om de nadelige gevolgen van dit gebrek aan evenwicht te keer te gaan, zullen lapmiddelen niet volstaan.

Dit alles neemt niet weg dat vergaderingen, zoals deze van Hasselt, uiterst leerzaam en zelfs vruchtbaar kunnen zijn, vermits zij een zeer nuttige confrontatie der standpunten toelaten. De afwezigen hadden ongelijk.

R. R.

* * *

In verband met hetgeen desaangaande besproken werd op de vergadering te Hasselt delen wij hieronder de tekst mede van het verslag, opgesteld op initiatief van de Conferentie der Jonge Balie te Kortrijk, over:

DE GEZINSVERGOEDING AAN DE LEDEN DER BALIE

Ingevolge de vragenlijst die door het Verbond der Belgische Advocaten aan alle confraters werd gestuurd als voorbereiding tot de buitengewone algemene vergadering van 14 April 1951, heeft de Conferentie der Jonge Balie te Kortrijk het initiatief genomen de verschillende punten van de vragenlijst in algemene vergadering te bespreken. Deze ging door op 15 Maart 1951 en niet alleen de jongere, maar ook veel oudere confraters hadden eraan gehouden tegenwoordig te zijn, wat er voldoende op wijst dat er heel wat interesse bestaat voor de behandelende kwesties.

De verschillende bevindingen en opmerkingen werden in een uitvoerig verslag medegedeeld aan het Verbond.

Meer bepaaldelijk werd over de actuele kwestie der familietoelagen, volgend verslag uitgebracht door Mr Michel Evens.

De vraag werd door het Verbond als volgt gesteld:
« Meent u dat het bedrag van de familietoelagen » (onafhankelijke werkers) voldoende is, gezien de » toestand van de leden van de Balie?
» Motiveer uw antwoord. »

A. Actuele toestand der familietoelagen:

Het regime der toelagen wordt in België geregeld:

1° voor de loontrekkenden door de wet van 4 Augustus 1930, aangevuld door latere wetten en besluiten en gecoördineerd bij Koninklijk Besluit van 19 December 1939, dat op zijn beurt verschillende wijzigingen heeft ondergaan;

2° voor de niet-loontrekkende en onafhankelijke

werkers door de wet van 10 Juni 1937, aangevuld door Koninklijk Besluit van 22 December 1938, dat op zijn beurt aangevuld en gewijzigd werd door achtereenvolgende wetten.

Het regime der familietoelagen voor loontrekkenden en voor onafhankelijke werkers verschilt zowel op juridisch, financieel als administratief gebied. Alleen het regime der niet-loontrekkenden en onafhankelijke werkers dient ter zake behandeld.

De kaderwet van 10 Juni 1937 gaat uit van het morele principe dat ieder in de samenleving gehouden is de lasten van de gemeenschap te dragen, en wil aldus deze lasten zo verdelen dat ze in gelijke mate wegen op de schouders van ieder. Wie geen kinderen heeft moet helpen zorgen voor de kinderen van een ander.

De verdeling dezer familiale lasten zal geschieden door bemiddeling van zekere organismen, nl. verenigingen zonder winstgevend doel, « kassen » genaamd, aangenomen bij Koninklijk Besluit als onderlinge kassen voor familietoelagen, alle onderworpen aan de controle van de commissies voor familiale toelagen en aan het ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg.

Thans kunnen vrije kassen opgericht worden, waarbij ieder onafhankelijke werker kan aangesloten worden. Ook kan een opgerichte kas voor toelagen voor loontrekkenden een speciale afdeling scheppen om toelagen te ontvangen voor niet-loontrekkenden. Er kunnen eveneens speciale onderlinge kassen opgericht worden, welke zich enkel bezig houden met de familietoelagen van zekere beroepsorganismen. En de wet heeft zelf voorzien dat een nationale hulpkas is opgericht voor al wie niet aangesloten is bij een vrije kas of beroepskas.

Ieder die werkgever is of een onafhankelijk beroep uitoefent, ook de advocaten, moeten aangesloten zijn bij een kas. Sluit men zich niet vrijwillig aan, dan wordt men automatisch aangesloten bij een nationale hulpkas.

Iedereen is dus verplicht een bijdrage te betalen. Deze bijdrage wordt in principe berekend volgens de graad van welstand met een minimum van 36 frank. Deze graad is gewoonlijk berekend op basis van het kadastraal inkomen van het huis betrokken door de onafhankelijke werker. Het bezit van auto, enz. speelt ook een rol in de bepaling van het bedrag.

De advocaten betalen meestal de hoogste bijdrage, thans vastgesteld op ongeveer 660 frank per semester of 1.300 frank per jaar, vermeerderd met allerhande bijdragen in de kosten der administratie en andere.

Deze bijdrage moet in principe betaald worden zolang men een bedrijvigheid uitoefent en in elk geval tot 65 jaar, en dit vanaf het begin van het bedrijf.

Worden de bijdragen niet betaald dan worden enorme boeten toegepast, van 10 % en 20 %.

Een toelage wordt verleend door de kas vanaf de geboorte van ieder kind, nl. als volgt:

Voor het eerste kind	540 fr. per semester
	of 1.080 fr per jaar.
Voor het tweede kind	540 fr. per semester
	of 1.080 fr per jaar.
Voor het derde kind	720 fr. per semester
	of 1.440 fr. per jaar.
Voor het vierde kind	1020 fr. per semester
	of 2.040 fr. per jaar.
Voor het vijfde kind	1380 fr. per semester
	of 2.760 fr. per jaar.
Voor het zesde idem, enz.	

Deze toelage wordt getrokken zolang de schoolplicht duurt, dus 14 jaar, tenzij de kinderen blijven school lopen, in welk geval de toelage is toegekend tot aan 18 jaar.

Sinds het Koninklijk Besluit van October 1950 worden thans ook geboortepremies toegekend bij de geboorte van ieder kind; en nl. 1.800 frank voor de geboorte van het eerste kind en 900 frank voor de geboorte van ieder volgend kind.

B. Beschouwingen over deze toestand.

Men mag aannemen dat een lid van de Balie minstens gedurende 45 jaar zijn bedrijf uitoefent, aldus van 25 jaar tot 70 jaar. Indien hij gemiddeld aan toelagen en bijslagen de som van 1.500 fr. per jaar betaalt zal hij aldus 67.500 frank gedurende zijn leven betaald hebben aan bijdragen.

De advocaat, wanneer hij kinderen heeft, zal respectievelijk ongeveer de volgende sommen trekken, dit in de veronderstelling dat zijn kinderen steeds school volgen tot 18 jaar.

Voor het eerste kind $1.080 \text{ frank} \times 18 = 19.440 \text{ frank} + \text{geboortepremie}$.

Met twee kinderen trekt hij het dubbel, nl. 38.880 frank.

Met drie kinderen trekt hij $38.880 + (1440 \times 18) = 64.700 \text{ frank}$.

Met vier kinderen $64.700 + \text{ongeveer } 36.000 = 100.000 \text{ frank}$.

Het blijkt aldus dat men minstens vier kinderen in leven moet hebben om van het regiem der familie-toelagen te kunnen profiteren.

Wanneer men bedenkt dat de families met vier kinderen een zeldzaamheid zijn geworden, dan moet men besluiten dat zeer weinig families van de familie-toelagen genieten. Iedereen betaalt dus meer dan hetgeen hij krijgt.

De kassen, die in principe verenigingen zonder winstgevend doel zijn, kunnen bijna niets anders dan geweldige winsten boeken, gezien ze niet genoeg families hebben om de toelagen uit te betalen.

Ter illustratie weze hier aangehaald de toestand der Balie van Kortrijk, zeer sommair gezien:

Er zijn ongeveer 80 advocaten ingeschreven; 49 hebben geen kinderen of geen kinderen beneden de 18 jaar; ongeveer 15 hebben één kind onder de 18 jaar; 12 hebben twee kinderen (onder); 3 advocaten hebben vier kinderen en één heeft zes kinderen. Er zijn dus ongeveer 60 kinderen.

In de veronderstelling nu dat een kas de advocaten van Kortrijk zou aangesloten hebben, dan zou zij ongeveer $80 \times 1500 \text{ frank}$ (bijdragen omtrent) = 120.000 frank ontvangen hebben, terwijl zij slechts $60 \times 1200 \text{ frank}$ (gemiddeld per kind) 72.000 frank zou moeten uitbetalen.

Deze eenvoudige beschouwing doet blijken dat de vereniging zonder winstgevend doel ongeveer 50.000 frank winst heeft geboekt zonder aftrek der algemene onkosten.

Een tweede bedenking rijst op wanneer men bedenkt dat de geboortepremie voor het eerste kind groter is dan deze toegekend voor de volgende kinderen. Deze geboortepremies zijn dus eveneens niet evenredig aan de lasten en huldigen een slechte familie-politiek.

C. Suggesties tot hervorming.

Gezien de wet voorziet dat het mogelijk is voor zekere beroepsorganismen afzonderlijke kassen op te richten, ware het wenselijk dat het Verbond der Advocaten overgaat tot het stichten van een kas waarin uitsluitend de leden van de rechterlijke orde zouden opgenomen worden. Aldus ware het mogelijk een echte familiepolitiek te voeren voor de advocaten-huisgezin-

nen. Het is van meet af aan te voorzien dat de uit te keren toelagen veel hoger zouden zijn dan deze tot heden uitgekeerd door de vrije kassen of de hulpkas.

Daarbij komt het feit dat de administratieve kosten voor het beheer dezer kas zeer gering zouden zijn, omdat de mogelijkheden tot inning van de premies langs balies of afzonderlijke organismen bestaan en dat tevens een rechtstreekse controle zou kunnen uitgeoefend worden op het beheer, hetgeen tegenwoordig het tekort is in de afzonderlijke kassen of hulpkassen.

Er zou tevens in aanmerking kunnen genomen worden dat de familietoelagen uitgekeerd worden zolang de kinderen effectief de school volgen. De schoolgelden voor universiteiten wegen inderdaad zeer zwaar en kunnen niet vergeleken worden met de kosten tijdens de kinderjaren of collegejaren. Indien de ouderdom van 18 jaar als laatste grens zou moeten beschouwd worden voor de toekenning van toelagen, zou minstens een studiefonds kunnen opgericht worden.

Het toekennen van geboortepremies is een zeer lofwaardige poging, tot stand gekomen door Koninklijk Besluit van 1950, doch het is zeker onlogisch de geboortepremie voor het tweede, derde en vierde kind lager te stellen dan dit van het eerste kind. Die geboortepremie zou in elk geval progressief moeten vermeerderen.

NECROLOGIE

M. MICHEL MORIS, VOORZITTER DER RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

Naar aanleiding van het overlijden van de heer Michel Moris, Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen, had er op 12 April i.l. in de grote zaal van de Rechtbank een plechtige rouwfulde plaats ter ere zijner nagedachtenis.

Wij drukken hieronder de tekst af van de diepgevoelde redevoeringen, die tijdens deze plechtige zitting werden uitgesproken.

* * *

Rede van de heer A. G. Poignard, onder-Voorzitter der Rechtbank van Koophandel

Pas is de nationale vlag, die op het Gerechtshof half top heeft gewaaid, ingetrokken.

In onze harten blijft droefheid heersen.

Op Zondag 1 April vernamen wij met verslagenheid dat onze voorzitter, de heer Michel Moris, na een welgelukte heelkundige bewerking moedig te hebben doorstaan, door een hartkwaal neergedrukt, overleden was.

Wie onder ons is niet versted geweest bij het vernemen van zijn ouderdom. Het zijn slechts uitverkoren die op 74-jarige ouderdom beschikken over zulke buitengewoon werkvermogen, over zulke onvermoeibare geest, en die zich zulke veelzijdige activiteit kunnen opleggen. Voor hem was de tijd van rusten nog niet aangebroken.

Aan het hoofd van de door hem, zovele jaren geleden, gestichte firma, in dewelke hij nog steeds de leidende rol speelde, beheerder van verschillende maatschappijen, aan het hoofd van talrijke verenigingen met een politiek of sociaal doel, vond hij nog de tijd om als schepen der stad Antwerpen een der meest belangrijke departementen te leiden, en ook het geheel in beslagnemend ambt van Voorzitter onzer Rechtbank te vervullen.

Wij hoeven hier niet de diensten aan te halen die hij bewezen heeft op economisch, sociaal of politiek gebied. In andere middens dan het onze zal zijn nagedachtenis gehuldigd worden. Alleen wens ik aan te stippen dat hij in al deze middens, evenzeer als in het onze, door zijn medewerkers, door zijn ondergeschikten, door allen die met hem in aanraking kwamen, geëerd werd en door aller genegenheid omringd werd.

Hier hebben wij heden enkel in hem te herdenken onze Voorzitter, onze Collega.

Aangesteld als plaatsvervangend rechter bij Koninklijk Besluit van 3 September 1932, als rechter op 8 Juli 1935, ondervoorzitter op 24 Juni 1946 en Voorzitter op 24 Mei 1949, heeft hij gedurende bijna 20 jaar onze Rechtbank gediend met de grootste toewijding en overtuiging.

Door zijn gezag, door zijn grote ervaring op handelsgebied, door zijn wilskracht, heeft hij de luister van onze Rechtbank weten hoog te houden. Door zijn onbaatzuchtigheid en tuchtgevoel heeft hij een voorbeeld daargesteld voor zijn collega's, door zijn menslievendheid, beminnelijkheid en bescheidenheid heeft hij de genegenheid van allen verworven.

Het was zeker een bewijs van zijn bescheidenheid en ook van zijn gehechtheid aan zijn familie, dat hij verzaakte aan de teraardebestelling in het erepark onzer stad, voorbehouden aan diegenen die goed hun land en stad gediend hebben en dat hij verkozen heeft in de stille landelijke begraafplaats, waar hem misschien niet de stadsgenoten in grote toeloop zullen herdenken, doch waar hij zal rusten, in volle eenvoud en kalmte, naast diegenen die hem lief waren.

Het was zeker een bewijs van zijn gehechtheid aan onze Rechtbank, dat hij gewenst heeft dat naast de burgemeester onzer stad, ook de Rechtbank hem de afscheidsgroet zou brengen.

Het was zeker een bewijs van de grote genegenheid, dankbaarheid en bewondering die hem omringde, dat ontelbare vrienden hem uitgeleide deden naar het eeuwige, door bloemenvelden heen.

Een man die zo weet te leven en zo weet te sterven is een wijs en waardig man.

Een der laatste bezorgdheden van de heer Moris was het inrichten, in de loop dezer maand, van een betoging ter ere van die leden onzer Rechtbank die het voorwerp waren van een benoeming in de Nationale orden. Hij wenste aldus een oude traditie te hernemen en zijn collega's in een gemoedelijk samen-zijn dichter bijeen te brengen.

Laten wij zijn inzichten verwezenlijken, in volledige eensgezindheid, oude veten vergetend, bezorgd alleen om in volledige samenwerking het werk van onze Voorzitter voort te zetten. De beste hulde die wij hem kunnen brengen ligt in de voortzetting van zijn werk, in de navolging van zijn voorbeeld, in het nastreven van die eensgezindheid tussen de leden onzer Rechtbank die hij beoogde, omdat hij zich rekenschap gaf, door de verantwoordelijkheid gehecht aan het hoge ambt dat hij bekleedde, dat wij, als rechters, het recht en de rechtvaardigheid moeten huldigen, het voorbeeld moeten geven, de traditie moeten eren die de basis is van onze inrichting, met uitsluiting van alle beschouwingen vreemd aan de rechtbank. Het gerecht, dat zich zou laten leiden door zulke beschouwingen kan geen vertrouwen inboezemen.

Laten wij de luister van onze Rechtbank hoog houden en alles vermijden wat haar gezag zou kunnen krenken, met te denken aan onze plichten alvorens te denken aan onze rechten.

Naast de hulde die wij brengen aan onze Voorzitter, aan onze leider, aan onze raadgever, aan onze vriend, die in onze herinnering zal blijven leven, en die in het

guldenboek van onze Rechtbank een eervolle bladzijde zal vullen, past het ook dat wij hier aan zijn zoon, en dezes gade, aan zijn kleinzoon, aan zijn familie, onze diepgevoelde deelneming betuigen. Dat zij in de eerbied en de genegenheid, waardoor zijn nagedachtenis zal omringd blijven, een leniging vinden van de smart die hen nederdrukt.

Ik verzoek U, rechtstaande, een minuut stilte te bewaren en uw gedachten te wijden aan onze betreunde voorzitter.

* * *

Rede van de heer Schoonen, referendaris bij de Rechtbank van Koophandel

Met ontroering kom ik in naam van mijn collega's en de leden der Griffie, alsook in mijn eigen naam, aan de nagedachtenis van wijlen mijnheer de Voorzitter Michel Moris hulde brengen.

Gedurende bijna twee jaren heb ik het genoegen gehad met hem aan de lotsbestemming van de Rechtbank te werken, met een volledige eenheid van zienswijze en ik ben gelukkig te mogen bevestigen dat hij uitmuntende resultaten bekomen heeft, niettegenstaande al de moeilijkheden die gepaard gaan met een veelomvattend administratief organisme zoals het onze.

Het is aan zijn wilskracht te danken, dat hij een buitengewone levenskracht had behouden en elkeen verwonderde zich bij het vernemen van zijn leeftijd.

Die hoedanigheden, gevoegd bij zijn verstand en schranderheid, die immer levendig en opgewekt waren, bij zijn geheugen dat niet moest onderdoen voor dit van een jong mens, bij een edelmoedig hart, hadden hem toegelaten zich dicht bij het door hem vooropgesteld doel te brengen.

Ongelukkig moest het verscheiden de verwezenlijking van de in wording zijnde ontwerpen, die de gang van onze consulaire rechtsmacht en de vereffening van de faillissementen moesten bespoedigen, tegenhouden.

Als rechter gaf hij blijk van veelvuldige karakterhoedanigheden: een voortdurende vastberadenheid tegenover aanzoecken van alle aard, een grote objectiviteit, een volledige onafhankelijkheid in de oplossing van geschillen ten opzichte van eenieder, een grote helderheid van geest, en, in het algemeen, de zin voor verhoudingen, die toe te schrijven was aan zijn diepe kennis van het menselijk hart, en eindelijk, en boven alles, de werklust.

Want deze man die met recht het besluit had kunnen nemen van een welverdiende rust te genieten, had nog buiten de Rechtbank een uitbundige activiteit in de handels-, politieke- en liefdadigheidsmiddens.

Hij was immer welgezind, vrolijk, voorkomend, bereid om dienst te bewijzen, en dit, gevoegd aan zijn grote eenvoud, maakte in grote trekken een goed geaard karakter uit.

Gedurende de jaren die ik met hem werkte, hadden wij een wederzijds vertrouwen opgedaan.

Mijnheren, ik heb getracht hulde te brengen aan mijnheer de Voorzitter Michel Moris, in alle eenvoud, met beknoptheid en met hartelijkheid: hoedanigheden die hij boven alles lief had.

* * *

Rede van Mr C. Van der Planken, Stafhouder der Balie

In de edele tradities, waaraan de rechterlijke kringen gehecht zijn, is er wellicht geen die meer treffend is dan deze waarbij de Magistratuur en de Balie samen-

komen om hulde te brengen aan de nagedachtenis van hare doden.

De rouwhulde gaat heden naar de heer Michel Moris, de verdienstelijke Magistraat, die gisteren nog de eervolle doch tevens drukkende last torste van het Voorzitterschap uwer Rechtbank. Het is, in een gevoel van oprecht medeleed, dat de Balie van Antwerpen aan de Rechtbank van Koophandel, de betuiging brengt van de verslagenheid welke onze leden heeft aangegrepen bij het plots verscheiden van uw betreunde Voorzitter.

Velen onzer hebben het voorrecht genoten de hoge verdiensten te waarderen van de heer Moris, toen hij opvolgenlijk als Rechter, als onder-Voorzitter en ten slotte, als bekroning ener onderscheidene koopmansloopbaan, als Voorzitter in uw Rechtbank fungeerde.

Want welke zijn niet de rijke gaven van rechtswetenschap, van bezonken zaken-ervaring, van grondige kennis van de mens en van zijn drijfveren, die een magistraat moet bezitten? Welke eigenschappen van rechtschapenheid, van onafhankelijkheidszin en van voorzichtigheid worden niet geërgd van hem, aan wie het achtend vertrouwen zijner collega's het hoge ambt toeweest van het voorzitterschap der invloedrijke Rechtbank van Koophandel in deze ijverige Metropool van handel en haven.

De eer en de verantwoordelijkheid van de gezagvolle functie reiken even hoog.

De Balie eerde de Magistraat, die bewust was van de verwachtingen in het moderne handelsleven gesteld door de rechtzoekenden en er zich rekenschap van gaf hoe zij snelle afwikkeling verbeiden van de betwistingen gerezen in de zakenrelaties. Uw Voorzitter verloor nooit uit het oog hoe de rechtvaardige uitspraken gegroeid uit de onkreukbare en bevoegde toepassing der rechtsnormen, de normalisering der geschokte rechtstoestanden helpen en doordien de veiligheid voor de handel bevoordeligden.

Daarom wijden de leden der Balie een dankbare gedachtenis aan uw betreunde Voorzitter, die de eerbied der wet en de gestrengheid der beslissingen steeds wist te paren met een minzame hoffelijkheid, die de weerglanzing was van de dienstvaardigheid die huisde in zijn gemoed.

Zijn heengaan slaagt een gapende leemte in de rangen van uw rechtscollege, nochtans zo rijk aan uitmuntende magistraten.

Want hij kende als weinigen voor hem de tak der maritieme verzekeringen, en in rivier- en havenrechten was zijn beslagenheid onbetwist.

Het zijn twee aspecten der handelsbedrijvigheid, die aanleiding gaven tot menigvuldige beslissingen en vraagstukken aan welker oplossing uw Rechtbank in het verleden en op heden zoveel van haar gezag en zoveel van haar faam te danken heeft.

Getrouw aan het voorbeeld van menige zijner verdienstvolle voorgangers, wist de heer Voorzitter Moris de waardigheid van het hoge ambt dat hij bekleedde, nog meer voornaamheid bij te zetten met die waardigheid te hullen in een sfeer van innemende goedheid, die hem bij de Balie, met de eerbied voor de magistraat, de waardering voor de mens deed verwerven.

Heren Ondervoorzitters, Rechters en Referendarissen, de Balie deelt uw leed, en het was voor mij een piëteitvolle plicht U die uiting te brengen van onze diepgevoelde sympathie.

MEDEDELINGEN

VOORDRACHTEN OVER NEDERLANDS-RECHTSHISTORISCHE ONDERWERPEN IN SPANJE

De Spaanse radio en de pers schreven uitvoerige en zeer lovende verslagen over de voordrachten welke onze medewerker Dr L. Th. Maes hield van 20 Maart tot 7 April, op uitnodiging van de Consejo Superior de Investigaciones Científicas (Hoge Raad der Wetenschappelijke opzoekingen) in verschillende Spaanse Universiteiten over vier verschillende onderwerpen uit de oud-Belgische en Nederlandse rechtsgeschiedenis.

Een eerste voordracht ging door in de Faculteit der Rechten te Madrid vóór vele Professoren en honderden studenten, en behandelde de geschiedenis van de Grote Raad te Mechelen. Spreker werd voorgesteld door Prof. Dr Eloy Montéro Guitiérrez, deken der Rechtsfaculteit.

Een tweede voordracht, behandelende de schets ener geschiedenis van het oude recht der Spaanse Nederlanden, ging door in het Instituto Nacional de Estudios Jurídicos te Madrid, in aanwezigheid van Zijne Exc. prins Eugène de Ligne, ambassadeur van België in Spanje, en de gehele Belgische ambassade te Madrid. Spreker werd voorgesteld door Prof. Dr García Gallo, Secretaris-Generaal van het Instituto en hoogleraar in de Rechtsgeschiedenis te Madrid. Onder het zeer selecte publiek werden verder opgemerkt de directeur van het Instituto, M. Isidoro Arcenegui Carmona, Staatssecretaris van het Ministerie van Justitie, M. Suarione Azcoiti, Secretaris-Generaal van de Spaanse Raad van State Frederico Castejon en Lopez Peces, magistraten van het Opperste Gerechtshof, en een grote groep professoren der Universiteit te Madrid.

Een derde voordracht vond plaats in de grote Actenzaal der Universiteit van Santiago de Compostella vóór honderden aanwezigen. De spreker, die het onderwerp der middeleeuwse bedevaarten naar het beroemde bedevaartoord van St Jacob te Santiago behandelde, werd voorgesteld door prof. Lopesamo y Curtis, hoogleraar in de rechtsgeschiedenis te Santiago. Onder de aanwezigen werden opgemerkt de prefect van Santiago, de rector der Universiteit te Santiago, Prof. Luis Legaz, de rector der Universiteit te Oporto (Portugal), de dekens der faculteiten van Wijsbegeerte en Letteren, en der Rechten, de voorzitter der geschiedkundige Vereniging van Gallicië, vele kerkelijke hoogwaardigheidsbekleders en een grote groep professoren.

Een vierde voordracht, gewijd aan de Humaniteit der Middeleeuwse Magistratuur, ging door in de grote Aula der Universiteit te Saragossa in aanwezigheid van rector Miguel Sancho Izquierdo, de voorzitter der provinciale regering van Aragon, Fernando Solano, de deken en onderdeken der rechtsfaculteit, Professor Luis García Arias, en vele andere personaliteiten.

Vele recepties en banketten werden aan de spreker aangeboden, terwijl de vier voordrachten in Spaanse tijdschriften zullen worden gepubliceerd.

MOET MEN «KORT GEDING» OF «KORTGEDING» SCHRIJVEN?

De bekende Nederlandse rechtsgeleerde, Prof. Mr R. P. Cleveringa, hoogleraar aan de Universiteit te Leiden, heeft in het *Nederlands Juristenblad* (1951, blz. 220-221) een uiterst lovende boekbespreking gewijd

aan het onlangs verschenen boek van Mr R. van Lennep over het « Kortgeding ».

Zoals men weet wordt de naam van deze bijzondere procesvorm in België meestal in één woord en in Nederland in twee woorden geschreven. Over het verschil in de schrijfwijze oordeelt Prof. Cleveringa als volgt :

« De bekende Antwerpse advocaat van Lennep uit wiens pen reeds menige nuttige verhandeling is gevloeid, vooral op het gebied der scheidsrechtspraak, heeft op het eind van 1950 de Belgische rechtsgeleerde literatuur verrijkt met een kloek werk over het « Kortgeding ». Niet over het « Kort geding », want onze zuiderburen van Vlaamsen tale schrijven de twee woorden aaneen. De schrijver wijst er met nadruk op (blz. 9) en plaatst daarmee vanzelf zijn lezer voor de vraag, wat nu eigenlijk het beste is; en daarmee voor meer dan enkel een spellingsvraag.

Misschien hebben de Belgen (in dezen vaker Nederland's leermeesters : zie de « Annalen voor rechtsgeleerdheid en staatswetenschappen » van 1949, blz. 155-156) wel meer gelijk dan wij; want het gaat hier niet om een geding, welks grootste merkwaardigheid zijn korte duur is, maar veel meer om een bijzondere procesvorm voor een apart doel, een voorziening bij voorraad. Met één aaneengesmeed nieuw woord, dat hierdoor zelf al aangeeft, dat zijn betekenis niet beperkt wordt door die van zijn samenstellende delen (zoals een veearts ook meer is dan enkel een geneesheer voor vee), treft men hier raker; al blijven klank en begrip dan ook nog tamelijk ver uiteenliggen, zoals dit zo mogelijk nog verder het geval is bij het geschiedkundig wel verklaarbare maar tegenwoordig toch doorgaans volkomen misplaatste Franse « référé ». Maar als men ook dit zou willen beteren, zou men zijn toevlucht moeten nemen tot een gekunsteld en daarom onwenselijk woord. »

UNIVERSITEITSPROFESSOR DR TH. SATURNIK 26 November 1888 — 18 September 1949.

Op 18 September 1949 overleed de Tchechische rechts-historicus Prof. Dr Th. Saturnik. Deze Zuidboheemse geleerde had in 1912 zijne hogeschoolstudien aan de Tchechische Rechtsfaculteit van de Praagse Universiteit beëindigd en was daarna werkzaam, na een korte rechterlijke practijk, in het Nationaal Museum te Praag. Op 2 Mei 1923 werd Prof. Saturnik aan de Rechtsfaculteit van de Karls-Universiteit te Praag belast met het doceren van de Slavische Rechts-geschiedenis. Reeds vóór de laatste wereldoorlog werd hij, na het overlijden van Prof. Dr M. Stieber, belast met de cursus over de middeleuropese rechtsgeschiedenis. Na het einde van de oorlog werd hij tot deken der Rechtsfaculteit benoemd. In 1933 werd Prof. Saturnik als medelid van het Slavische Instituut te Praag benoemd. Prof. Saturnik werkte succesvol mee als medelid der byzantologische commissie en als referendaris der commissie voor het tchechoslowaakse deel van het werk « Slownik starozytnosci slowianskich » (Het Woordenboek der slavische Oudheid). Als ambtenaar van het Slavische Instituut stelde hij ook de Jaarboeken van dit Instituut op. Prof. Saturnik behoorde verder tot de redactie van het Tijdschrift « Sbornik ved pravnich a statnich » (Het Verzamelboek voor de rechts- en staatkundige wetenschappen). Het Koninklijke boheemse Genootschap der Wetenschappen te Praag telde hem als medelid van deze wetenschappelijke Akademie.

Onder de grotere wetenschappelijke werken van Prof. Saturnik behoren het boek « Zivot starych

Slovanu. O pravu soukromem u Solvanu v dobach starsich » (Het leven der oude Slaven. Over het Privaatrecht bij de Slaven in de oudere tijden (1934)) en twee werken over de rechtsgeschiedenis der Zuid-slaven. « Prispevky k sireni byzantskeho prava u Slovanu » (Bijdragen tot de verspreiding van het byzantijnse recht bij de Slaven) (1922), en « Jihoslóvanské pravo soukromé ve svetie pravnich obyeeju » (Het Zuidslaafse Privaatrecht in het licht der rechterlijke gewoonten) 1926. In kleine studiën hield Prof. Saturnik zich bezig met verscheidene problemen van de boheemse en de duitse rechtsgeschiedenis. Men kan o.a. citeren : « Klin satu jako symbol y pravu ceském » (De schoot van het kleed als zinnebeeld in het boheemse recht) in het verzamelwerk « Miscelanea historico-juridica » (1940) en de kortere studie « O pravu vcelarském ve starsim pravu nemeckém » (Over het bijenrecht in de oudere Duitse rechten) in het tijdschrift « Sbornik ved pravnich a statnich » (Het verzamelboek voor de rechts- en staatkundige wetenschappen) XXXVII.

Eindelijk publiceerde Prof. Saturnik talrijke studiën, boekbesprekingen en necrologiën in vele specialisten-tijdschriften.

Dr Rud. Kalhous,
Praag.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad - 14 April 1951, afl. 15.

Mr. J. Van De Giesen : Eerste kennismaking met het wetsontwerp tot wijziging van het K.B.E. 133. — Dr. Mr. J. A. M. Van Staey : Besluit Vijandelijk Vermogen. — Mr. J. Remmelink : Bedrijf en bedrijfstak. — Mr. C. E. DE Rooy : De begrippen Bedrijf en bedrijfstak in de Vestigingswetgeving.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie - n° 4186 van 14 April 1951.

Prof. W. J. de Langen : Beleggingsaandelen, belastingheffing en herkapitalisatie. — C. D. van Vliet : Hypotheek en successierecht.

Revue de droit pénal et de criminologie - n° 7, avril 1951.

R. Screvens : La citation directe par la partie pré-judiciée en matière d'accidents de roulage. — Miglioli C. : Conséquences juridiques du Traité de Paix. — Janson : L'instruction à l'audience correctionnelle. — Versele : De la procédure à l'audience correctionnelle. — R. Van Cutsem : Les travaux de la Commission de droit international des Nations-Unies.

Journal des Tribunaux - n° 3891 de 15 avril 1951.

Paul Roubier : La valeur et l'influence du Code Civil au point de vue de la technique juridique.

Recueil Dalloz de doctrine de jurisprudence et de législation - 5 avril 1951, 13° cahier.

Francis-Paul Benoit : La responsabilité du service et la responsabilité personnelle des agents non fonctionnaires des services publics hospitaliers et d'assistance. — Pierre Mimin : La diffamation par emblèmes et la survie des lois abrogées. — M. M. Savatier : Le statut juridique des congrégations non reconnues, sous l'empire de la loi non annulée du 8 avril 1942.